БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 135 (8967) | 1959 оной июниин 11, четверг | Сэн 20 мүнгэн

ЭДИР ЗАЛУУ ҮЕТЭНДЭЭ ЭРХИМ ХҮМҮҮЖЭЛ ОЛГОЕ

Мүнөө бага балшар байһан совет үетэднай хэдэхэн жэлэй үнгэрхэ- коммунистическэ обществын— хэй дээрэхи эгээн түрүү үнэн ин байдалтай обществын бүрин этэ гэшүүд болохол. Агуүехэ эгүүдыень үргэлжэлүүлэгшэ аша инэртээ совет арад айхабтар эр найдадаг юм. Парти, прави- ьствомнай эдэ залуу үетэние нэ ёһоной анхаралаар, үдэр бү- ин оролдолгоор хүреэлнэ.

Советскэ социалистическэ гүрэ- ай анхан тогтохоһоо хойшо ажал- дай үхибүүдэй баяр жаргалтай, үр энхэ байхынь тулада, хүн тү- тэнэй ерээдүйн һайн һайхан бай- лай түлөө тэмсэхэ шэн зоригто энэй урган, бэежэхынь тулада хала бүхы юумэ хэжэ байнхай. ществоёо коммунистическэ ёһоор нэдхэн хубилгахын тула залуу энние хүмүүжүүлхэ эмхидэмэл, нэ гурим бии болгохо шухала. энэ обществын хүн эрдэм һургаа- тай, бэрхэшээлнүүдые дабаха тэ- бэритэй, шэн зоригтой, энэрхы ьхэлтэй, болбосоронгы байхаһаа дна, хара хүдэлмэридэ дуратай, эрһэн сагай бүхы хог үлэгдэл- үдһээ хахасаһан байха ёһотой. абайдалтай һургуулиин холбоо рисаае бэхижүүлхэ, орон дотор- арадай гэгээрэлэй хэрэгые шэ- дхэн эмхидхэхэ зорилгоор парти, авительствын хараалһан хэмжээ- үлганууд дотор тиимэ эрилтэ- д табигданхай байдаг.

үүлэй үедэ КПСС-эй Централь- Комитет, СССР-эй Министрнүү- Совет һургуулиин наһа гүйсөө- үхибүүдэй байдаг эмхи зургаа- д тухай, интернат-һургуулинууд ай, һургуулинууд болон вузуу- һурагшадта ажал хэлсүүлхэ дал үргэдхэхэ тухай тогтоолнуу- гаргаа. Эдэ шухала шиидхэбэ- үүдые манай ороной ажалшад а ехэ баяртайгаар угтаба. Эдээ- е совет үхибүүд тухай, дунда атан, эдир залуушуул тухайда рти, правительствын табидаг ан- ал оролдолгын шэнэ жэшээ мүн э совет хүнүүд харана.

оммунистическэ ерээдүйн байда- шэнжэ тэмдэгүүд улам эли то- р харагдажа эхилээ. «Хүүгэдэй и, сад, интернат-һургуули, хам- столово, пекарни, клубууд, ьницанууд гээшэмнай комму- змын түрүүшын үзэгдэлнүүд бо- о ха юм. Шэнэ байдалай эдэ хамшаг үзэгдэлнүүдые али бо- хоор дэлгэрүүлхэ, оролдохо, бэ- жүүлхэ хэрэгтэй...» гэжэ нү- Н. С. Хрущев хэлэһэн байна.

һургуулинуудые мүнөө шэнэдхэн билгажа байһанай гол удхань б? Мүнөөнэй залуушуулые ажа- йдалда һайнаар бэлдүүлхэ, шин- шамбай бэетэй, эрдэм һуртаа- тай, арад зондоо, Коммунистиче- партиин хэрэгтэ тон үнэн хү- д болгон хүмүүжүүлхэ шухала. ал хүүлжэ хүмүүжүүлхэ гэдэгэй а шанарынь эдэ хубилалтануу- гол шэнжые тодорхойлно. Энэнь үбүүдэй, залуушуулай наһанһаа, махабадай болбосоролһоо дул- үүлагдан, ондо ондоогоор бэе- лэгдэдэг байха юм.

һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхи- дэй байдаг нэгэдхэмэл эмхи гаануудые тогтоохо замда бэр- шээлнүүд ушаржа магад, элдэб үдалнуудые шиидхэхэ ушартай огдохо байһаниинь элитэ. Гэхэ эра, һургуулиин наһа гүйсөөдүй үбүүдые наһанайнь зэргээр, таа- гаар хүмүүжүүлхэ хараа бодол шанарай, медигүүдэй, партийна, советскэ, комсомолой организацинуудай, бүхы советскэ обществын зүгһөө шадажа бэелүүлэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Һурагшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, һуралсалые ажал хүдэлмэритэй шадамараар холбохо хэрэгтэ эрхим жэшээ харуулха ёһотой һуралсал-хүмүүжүүлгын шэнэ эмхи зургаанууд — интернат-һургуулинууднай коммунизмын түрүүшын үнэнтэ шэнэ шэнжэнүүд болоно. Иимэ һургуулинууд коммунистическэ общество байгуулха үедэ үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, һургаха эгээн таарамжатай формо мүн гэжэ манай орон дотор һайшаагданхай. Партийна комитедүүд, нютагай Соведүүд, арадай гэгээрэлэй зургаанууд интернат-һургуулинуудые олоор эмхидхэхын тулада, үхибүүдээ иимэ һургуулинуудта оруулжа хүмүүжүүлхые хүсэһэн бүхы хүнүүдэй эрилтэ хангахын тулада ехэ юумэ хэхэ ёһотой. Эхин, дунда, дээдэ һургуулинуудай һурагшадта ажал хүдэлмэри хэлсүүлхэ асуудал — залуушуулые ажалда һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгэй гол хубинь болоно. Энэмнай һурагшадта ажал хүүлжэ хүмүүжүүлхэ, ажалай эгээн шухала дүй дүршэл тэдэндэ олгохо ябадалай түрүүшын шата мүн.

Үхибүүдтэ ажал хэлсүүлдэг болохо хэрэгые хүсэд гуримшуулхын тула СССР-эй Дээдэ һуралсалай министерство, союзна республиканудай Гэгээрэлэй министерствонүүд, өөһэдын һургуулитай бусад министерствонүүд, эмхи зургаанууд алишье талаарнь бодомжолжо, шэнэ, тодорхой гурим бии болгохо ёһотой.

Залуу үетэндэ ажал хүүлжэ хүмүүжүүлхэ гээшэ тэдэние коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин гол зүйлынь болоно. Мүнөө багшанар юрын юумэ тайлбарилха гэжэ ехэ саг барахаяа болинхой, һургуулиинхид ажал хэхэдээ олон юумые өөһэдөө ойлгожо абадаг болонхой. Иимэл гол ёһон дээдэ һургуулинуудые шэнэдхэн хубилталгын эшэ үндэһэн болгогдоо.

Нютагуудтахи партийна, советскэ органуудай зүгһөө анхарал оролдолго гаргаһанайнь зэргээр орон доторхи һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгаха хэрэг амжалтатайгаар, эмхитэйгээр ябуулагдаха болоно. Эдэ органууд һуралсалые ажал хүдэлмэритэй холбохо хэрэгтэ туһалха, һургуулинуудай, интернат-һургуулинуудай, һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхибүүдэй байдаг эмхи зургаануудай, хамтын байрануудай барилгые хиналта дороо абаха, эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйлөөр, зэр зэмсэгээр, мебелеэр, һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр тэдэние хангаха, һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайтар мэдэжэ байха зэргэтэй. Мүнөө вузууд, һургуулинуудтахи партийна, комсомолой организацинуудай үүргэнь бүри ехэ болоо. Һурагшадые студент залуушуулые сурталбодолой талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэг—комсомолой гол зорилгонуудайнь нэгэн болоно.

Парти, правительствын хараалан бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд залуу үетэние коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, эрдэмдэ һургаха хэрэг улам һайжаруулха шэнэ ехэ алхам болохо байна.

«Правдын» июниин 10-най түрүү бэшэгһээ.

ГДР-эй партийно-правительственна делегаци Рига ошохоёо мордобо

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хани ёһоной уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь болон бусадһаа бүридэһэн Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегаци июниин 9-дэ Москваһаа Рига ошохоёо самолёдоор мордоо.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев немец айлшадтай хамта Рига ошохоёо мордолсобо.

Нүхэд А. Б. Аристов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян делегацие болон Н. С. Хрущевые аэродром дээрэһээ мордохуулһан байна.

Немец айлшад Прибалтикада ерэбэ

РИГА, июниин 9. (ТАСС). Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь, Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүд советскэ Латвиин ниислэл хото—Ригэдэ июниин 9-нэй үдэшэлэн ерээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев немец айлшадтай хамта Ригэдэ ерэлсэбэ.

Айлшадай ерэхэдэ аэродром дээрэ баярай уулзалган боложо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, Латвиин компартиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Я. Э. Калнберзин, СЕПГ-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн, Ехэ Берлинэй обер-бургомистр Фридрих Эберт гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

ГДР-эй партийно-правительственна делегаци нүхэр Н. С. Хрущевто айлшалба

РИГА, июниин 10. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэ эндэ ерэһэн Вальтер Ульбрихт түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин гэшүүд КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой Рижскэ далайн эрьедэ байрлажа байһан гэртэ айлшаар ошоо.

Латвиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Я. Э. Калнберзин, Латвиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Т. Лацис, Латвиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. М. Озолинь болон бусад мүн лэ эндэ хабаадалсаһан байна.

КПСС-эй болон Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд ГДР-эй партийно-правительственна делегацитай уулзаба

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Германиин Демократическа Республикын партийно-правительственна делегацитай июниин 9-дэ Кремль соо уулзаа байна.

Тус уулзалгада советскэ талаһаа нүхэд Н. С. Хрущев, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян болон бусад хабаадаа.

Энэ уулзалгада немецкэ талаһаа Германиин Нэгэдэмэл социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь В. Ульбрихт, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ О. Гротеволь болон ГДР-эй партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүд хабаадаа байна.

Аха дүүгэй ёһоор үгээ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ уласхоорондын байдалда, Европодо аюулгүй байдал хангалгада хабаатай олохон асуудалнууд, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй Женевэдэ боложо байһантай дашарамдуулан, Германидахи, Баруун Берлиндэхи байдалда хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын хоорондохи нягта хани барисаанай харилсаануудые улам хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Заагдаһан асуудалнуудаар хоёр оронуудай гүйсэд нэгэн һаналтай байһые энэ уулзалга харуулаа.

300 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ

☆ ☆ ☆

Хүдөө ажахын эдэ түрүүшүүлһээ жэшээ абагты!

Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха, тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэе

Агууехэород арадтай бурят арадай хуби заяагаа холбоһоор 300 жэл гүйсэһэнэй түүхэтэ ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ республикын ажалшад, малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй эршэ үдэрһөө үдэртэ бүри шангадана. Мүнөө гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн колхоз, совхозууд улам олошорно.

ЗЭДЫН АЙМАГ

Зэдын аймагай (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Барьядаев,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Будажапов)** колхозуудай бүхы ажалшад, малшад гүрэндэ үндэгэ худалдаха, тушааха жэлэйнгээ түсэб 186,9 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 104 мянган үндэгэ тушаагаа. Тиихэдэ энээниие нёдондонойхитой сасуулхада, 140 мянган үндэгэн олоор худалдагдаа.

Тэрэшэлэн эндэхи **Борьёогой совхозойхид** (директорынь нүхэр **Мельников,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Тогошеев)** гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэбөө 125 процент дүүргээ.

КУДАРЫН АЙМАГ

Арадуудай хани барисаанай болохоёо байгаа алдарта һайндэрые ажалай бэлэгээр угтахын түлөө мүрысэжэ, эндэхи **Кировэй нэрэмжэтэ артелиинхид** (түрүүлэгшэнь нүхэр **Перевалов,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Кривогорницын)** гүрэндэ 80-яад мянган үндэгэ худалдажа, түсэбөө 100 процент дүүргээ.

Мүн лэ аймагай Куйбышевай, Ленинэй, Ждановай нэрэмжэтэ, «Путь к коммунизму», «Путь Октября» колхозууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн байха юм.

Гадна энэ аймагай **«Путь Октября»** артель (түрүүлэгшэнь нүхэр **Коротков,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Кривогорницын)** гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 100,4 процент дүүргэнхэй.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной ойн һайндэрые угтуулан, **Хэжэнгын аймагай** (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Автушенко,** аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Балданов)** колхозууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Тиихэдэ эндэхи **Ленинэй** нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель (түрүүлэгшэнь нүхэр **Матвеев,** парторганизациинь секретарь нүхэр **Ринчиндоржиев)** гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 100 процент дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ.

„КОММУНИЗМ" КОЛХОЗ ҺАЙНДЭРЭЙ УРДА ТЭЭ

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Хабшал хадануудай хоорондуур зурыгааша шугы бургааһан соогуур харьялан урдажа байдаг тунгалаг хүйтэн уһатай Баян гэжэ голые зубшаад, «Коммунизм» колхозой түб буусын үйлсэ, гудамжанууд иишэ тиишээ жэрыжэ харагдадаг юм. Түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын хабар, зунай эхеэр Хурамша, Кокорино тосхонуудай түхэл шарайнь үшөө гоё, үшөө залуу болоно.

Иволгын аймагай эгээл томо, түрүү колхозуудай нэгэн «Коммунизм» колхоз долоон жэлэй түсэбэй дорюун алхасаар дабхижа ябана. Колхозой гэшүүд адууһа малаа һайнаар үбэлжүүлжэ, түлыень гээлтэ хоролтогүйгөөр абаад, машина, техникээ эрхимээр заһабарилан, хабарайнгаа тарилга богони болзорто, һайн шанартайгаар хээд, Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай түүхэтэ һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахын тула унаһан малгайгаа абангүй, баатарлигаар ажаллажа байна.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 350 ЦЕНТНЕР ҺҮН ҺААГДАХА

Республикын эрхим һаалишадай жагсаалые «Коммунизм» колхозой һаалишад һүүлэй хэдэн һарын туршада толгойлжо ябана. Үнеэдэйнгээ харууһа, тэжээлые зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэн, ажалдаа түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, эндэхи һаалишад үбэлдөө, хабартаашье һү ехээр һаадаг болонхой. Урдань үнеэн бүриһөө жэлэй хугасаада һаагдадаг һү дүрбэ һарын туршада һаадаг болоо. Таба һарынь һаалиие абаад үзэбэл, Норжима Пурбуева даажа байһан үнеэн бүриһөө 1500 гаран литр. Д. Тогочеева, М. Гомбоева, Ц. Д. Гимнинова тус тустаа 1200—1300 литр һү һааһан байна.

«Коммунизм» колхоз хахад жэлэй туршада 1650 центнер һү гүрэндэ худалдаха ёһотой байгаа. Һаалишад, малшадайнгаа һайнаар ажаллаһанай ашаар, һү худалдаха хахад жэлэйнь түсэб июниин 3-да дүүргэгдээ.

«Түүхэтэ һайндэр болотор 350 центнерһээ дээшэ һү гүрэндөө худалдахабди» гэжэ «Коммунизм» колхозойхид нэгэн дуугаар мэдүүлээд, үгэдөө хүрэхын тула оролдожо байнхай.

НЁДОНДОНОЙХИҺОО 2,1 ДАХИН ЕХЭ МЯХАН АБТАХА

Ойрын жэлнүүдтэ мяха абалгаяа хэдэн дахин дээшэлүүлжэ, хүн зоной хэрэглэмжые хүсэд дүүрэн хангаха зорилго табиһан парти, правительствын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, «Коммунизм» колхоз 1959 ондо нёдондонойхиһоо 2,1 дахин ехэ мяха абахаар хараалһан юм. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ц. Баирбиликтуев), партком (секретаринь Н. Р. Кокорин) мяха абалгада хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ анхарал хандуулан, шахамал малнуудай гүүртэ, отарануудые эмхидхээд, тэндэ шударгы бэрхэ хүнүүдые табиһан, ажалайнь түлөөһые үшөө дахин хаража үзэһэн байна.

Дүршэлтэй малшад Пурбо Самбаев, Даниил Санжиев, Бүргэд Бальжиров, Б. Гармаев гэгшэд холын бэлшээридэ байдаг буруу, хашараг, гунжадые даадаг юм. Эдэнэр гүрэндөө тарган мяха тушаахын тула адуулга зүбөөр эмхидхэн, малайнгаа туд бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээхэ гэжэ оролдоно. Тэрэшэлэн Доржо Бадмаев, Доржо Дашинимаев гэгшэдэй даадаг отарануудта мянга гаран эрье хонид шахалганда табигдаад, таргалуулагдажа байдаг.

Үхэр, хонидһоо гадна, гахай, шубуун олоор шахагдана. Шубуушан Бутыд Пурбуева, гахайшан Очир Найданова болон бусад абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. 400-гаад үхэр, хони, ямаан болон гахай колхозой гэшүүдһээ худалдагдан абтаад, шахагдажа байнхай.

Хахад жэлэй түсэбэй ёһоор 460 центнер һайн шанартай мяха гүрэндэ тушааха ёһотой аад, 230 центнерынь жэлэй эхеэр тушаагдаа һэн. Үлөөшыень июниин 20 болотор тушаагаад, түүхэтэ һайндэрэй хүндэлэлдэ бэлэг болгон, үшөө 500 центнер (1000 эрьеын) мяха түсэбһөө гадуур тушааха гэжэ эндэхи колхознигууд шиидэнхэй.

«Коммунизм» колхозойхид гүрэндэ үндэгэ худалдаха 1959 онойнгоо түсэбые майн 20-до 100 процент дүүргээ. Нёдондо жэлэй май соо гүрэндөө 20 мянган үндэгэ тушааһан һаа, мүнөө 44 мянган үндэгэ худалдаад байна. Һайндэр болотор үшөө 27 мянган үндэгэн түсэбһөө гадуур тушаагдахань.

БУСАД ҺАЛБАРИНУУДААР

Малай ашаг шэмын дээшэлэсэ үбһэ тэжээлһээ гол түлэб дулдыдадагынь элитэ. Урда жэлнүүдтэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, кукуруза болон бусад ургамалнуудые тариха асуудалда зохихо анхарал хандуулагдадаггүй, тиигээд үбэлдөө, хабартаа мал гарзалдаг, туража муудадаг байһан гээшэ. Энэ алдууһаа тобшолол хэжэ, сабшалангайнгаа газар шанаржуулха, ургасыень дээшэлүүлхэ зорилгоор дүршэлтэй 10 луговодһоо бүридэһэн звено эмхидхэгдээ, тэдээндэ түлэхэ түлөөһэнэй шэнэ гурим тогтоогдоо. Үбэлдөө,-хабартаа сабшалан үтэгжүүлхэ, сэбэрлэхэ, һубаг татаха гэхэ мэтэһээ эхилээд, газараа уһалха ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Эндэхи луговодууд сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 17 центнер үбһэ ургуулжа абахабди гэжэ үгэеэ үгэнхэй. Эндэ 225 гектарта квадратно-гнездовой аргаар кукуруза таригдаа. Тэрэнэйнгээ гектар бүриһөөнь 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон набша абахаар хараалаад, газарынь үтэгжүүлэгдээ, тарихаһаа урид нэгэ дахин уһалагдаа.

— Огородой ажахы манай гол һалбаринуудай нэгэн юм. Нёдондо овощь худалдажа, 600 мянган түхэригэй олзо доход оруулһан байгаабди. Энэ жэлдэ мүн лэ иимэшүү хэмжээтэй олзо оруулхаар хараалнабди,—гэжэ нүхэр Баирбиликтуев хөөрэнэ.

45 гектарта овощь таригдаха юм. Мүнөө үедэ эртын капуста, үгэрсэ, морковь гэхэ мэтэ һуулгагдажа байна.

Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 3 килограмм 700 грамм, бүхыдөө 510 центнер һайн шанартай нооһон абтахаар хараалагдана. Хонинойнгоо нооһонһоо 2 миллион гаран түхэригэй олзо доход оруулха, колхозой бүхы олзо доход 5 миллион хахадта хүргэгдэхэ байна.

ХОЙТОХИ ҮНДЭРҺӨӨНЬ ХАРАХАДА...

Колхозой түб тосхоной хойтохи хада дээрэ гараад, Хурамша, Кокорино тосхонуудые харабалтнай, шэнэ сагаан байшангууд, һэльбэгдэжэ байһан гэрнүүд, бусад барилганууд нюдэндэтнай торохо. Энэшье гайхалтай бэшэ. Гурбан жэлэй соёлой добтолгын соносхогдоходо «Коммунизм» колхоз нилээд ехэ барилга хэхээр хараалһан байгаа.

Мүнөөнэйнь клуб багадаад гээд, городской түхэлтэй хоёр дабхар клуб ерэхэ жэлдэ шулуугаар барихань. Кокорино тосхондохи һаалиин фермэ шадар шулуун культбаза баригдаха юм. Энэ жэлдэ 20 бүлэ айл шэнэ гэр барижа ороо, хэдэн арбаад колхознигууд гэрнүүдээ заһажа дүүргээ. Июнь һарада илангаяа ехэ барилга хэгдэхэ байха.

Шифер хушалтатай шулуун гараж баригдаа, тэрээн соонь 12 автомашина багтаха юм. Хүдөө ажахын техникэ, элдэб машина заһабарилха мастерской, кузница баригданхай.

БАЯЖАҺАНАЙ ТЭМДЭГ

Гильбирын колхознигууд жэл ерэхэ бүри баян дэлгэр байдалтай боложо байнхай. Нёдондо 4 миллион 230 мянган түхэриг олзо доход оруулаад, ажалта үдэртөө 6 түхэриг гаранние хубаагаа бэлэй. Айл бүхэндэ радио дуугаржа, гэр бүхэндэ электрын гэрэл яларжа байдаг. Бэшэ баялигыень тоолоодшье яахаб.

Бүтээсэтэй габшагайгаар ажаллаһанай удаа болбосон һайнаар амарха дүүрэн арга боломжотой: клубтаа ошожо кино, зүжэг наада харадаг, газетэ, журнал уншадаг, лекци, элидхэл шагнадаг юм. Гильбирын хүдөөгэй клубай дэргэдэхи (даагшань Ц. Дашицыренов) уран һайханай бүлгэм аймаг соогоо түрүүлжэ, шанда хүртэһэн, республикын харалгада хабаадалсаһан байна.

Үнгэрэгшэ үбэлһөө хойшо бүхы колхознигуудынь воскресени бүхэндэ амардаг болонхой. Хүхэдэй нуурай хойто эрьедэхи үзэсхэлэн гоё газарта амаралтын гэр түхеэрэгдээд, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Эндэхи 28 хүн мүнөө жэл Аршан, Дараһан, Горячинск, Ямаровка гэхэ мэтэ курортнуудта ошожо амархань.

ТОСХОНОО БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОНО

Ород, бурят арадуудай хуби заяагаа холбоһонһоо хойшо 300 жэлэй ойн һайндэрые угтуулан Хурамша тосхон үшөө һайхан болгогдожо байна. Колхознигой бүлэ бүхэн газаагаа палисаднигуудые барижа, модо һуулгана, правлениин газаа сэсэрлиг таригдажа, гоё һайханаар хашаалагдаа. Колхозой ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбые харуулһан хабтагайнууд үйлсөөр хадагдаха, спортын талмай түхеэрэгдэхэ юм. Гильбирын сельсоведэй дэргэдэ үйлсын комитедүүд тогтоогдоод, П. Цыренжапов, М. Цыренов, Д. Баирбиликтуев, Б. Цыренжапов, Ц. Пурбуева гэгшэдэй хүтэлбэри доро хүдэлжэ байнхай.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абахын түлөө «Коммунизм» колхозой гэшүүд нигэжэ тэмсэнэ.

А. Бадаев,
манай тусхай корр.

Зураг дээрэ: (дээрэһээ доошоо) 1. Колхозой һаалишад М. Доржиева, Р. Гармаева үнеэдээ һаахаяа ошожо ябана. 2. Пилорама модо хюрөөдэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха шухала

Манай нэгэдэхи тракторна бригадын механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй июнь һарада болохоёо байгаа Пленумые ажалай амжалтаар угтахын түлөө оролдожо байна. Тарьялангаймнай ехэнхи хуби түрүү аргаар, хэрээһэлүүлэн таригдаа.

Тракторна бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ тарилгын эхилхэһээ хойшо манай бригада ходо түрүүлжэ ябана. Тиигэжэ правленинн, партиина эхин организацини дамжуулгын Улаан тугта хүртөөбди. Механизаторнуудай дундаһаа мүн лэ бригадымнай дүршэлтэй, бэрхэ тракторист Гурожаб Юможапов нэгэдэхи һууринда гаранхай. Энэ нүхэр республикын һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа улүүлэн дүүргээ. Һүүлэй мэдээгээр Гурожаб Юможапов 450 га зөөлэн хахалалга хээ. Ябаһан ажалдаа шуналтай, оролдосотой Цэдэб Дондопов Гурожабһаа гээгдэнэгүй. Эдэ механизаторнууд халаанайнгаа даабари шанар һайнтайгаар 150—170 процент дүүргэдэг заншалтай болонхой.

Адууһа малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын зорилгоор манай бригадын механизаторнууд 392 гектар газарта кукуруза таряа.

Имагтал түрүү, квадратно-гнездовой аргаар, агротехническэ богони болзорто энэ шэмэтэ ургамал таригдаа гээшэ. Кукуруза ургуулагша Намсарай Жигжитовэй даадаг звеногой нүхэд Ц. Ганжуровай, Ч. Вамбуевай агрегадууд һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр даабаряа 150—180 процент дүүргэдэг байна. Энэ звеногойхид гектар бүриһөө 300 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын ногоон набша абаха уялгатай.

Мүнөө механизаторнууд тэжээлэй ургамалнуудые таряжа дүүргэхэеэ байна. Июнини 25 хүрэтэр пар хахалжа дүүргэхэ юм.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, гаргашыень хороожо, хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэн химдаруулхын тулада фермэ, отара дээрэхи хүндэ хүдэлмэри, тарьянай тоог дээрэхи бүхы ажал оньһожоруулха гээшэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно.

Гэбэшье манай колхоздо энэ шухала хэрэг аали нобшоор бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, 1949 ондо Харьяастайн фермэдэ тодхохоёо оньһон аргаар үнеэ һааха аппарат колхознай худалдажа абаа бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо эгсэ 10 жэл үнгэрбэ. Зүгөөр тэрэ үнэ сэнтэй аппарат амбаарай үглүүгаар жэбэржэ хэбтэһээр. Иигэжэ зарим детальнуудынь үгы болошонхой, хаятай байдаг.

Һүнэй-товарна фермэ дээгүүр тэжээл буйлуулха, уһа бүлэжэ гаргаха болон бусад хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха саг тулажа ерээ.

Мүнөө ороoһо таряа оньһото машинын хүсөөр хуряадаг болоо гээшэбди. Теэд таряа сэбэрлэхэ ажал гол түлэб гараар бүтээгдэнэ. Колхозоймнай тарьялангай ехэнхи хубиин байдаг Сарамай, Ехэ-Нугын тоогууд оньһожоруулагдаагүй. Тиимэһээ тоог дээрэ даншье олон хүн хүдэлдэг байха юм. Мүнөө колхозой өөрынгөө мэдэлдэ хүсэтэ техникэтэй болоод байхада таряанай тоогуудые оньһожоруулхада тиимэшье бэрхэшээлтэй бэшэ болоо ха юм.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха тухай партиин XXI съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотойбди.

Колхозой партиина эхин организаци механизаторнуудай дунда ябуулагдажа байгаа ойлгуулламжын нийтэ-политическэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха, декада бүриин дүнгүүдые согсолжо байха уялгатай. Юуб гэхэдэ, һүүлшын үедэ энэ шухала хүдэлмэри һуладашоо.

Ехэ-Нугын механизаторнууд ороoһо таряанай, кукурузын үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые ажалай бэлэгээр угтахаяа эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

П. Бальдиров.

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

НОВОСИБИРСК. Партиин Центральна Комитедэй Пленум зарлаха тухай мэдээсэлые «Тяжстанкогидропресс» заводой хүдэлмэришэд ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Манай ороной ажабайдалда ехэ удхашанартай энэ Пленумые машина бүтээгшэд ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээ.

Мүнөө үедэ эндэхи предприятинуудта 2А660 гэжэ шэнээр бүтээгдэһэн хүндэ станогууд бүтээн гаргагдажа байна. Эдэ станогууд бултадаа шэнэлэн бүтээгдээ юм. Энээнэй ашаар станогуудые ашаглалга найдабаритай һайн болоо. 2А660 гэжэ машина ябуулха шэнэ шэнэ түхеэрэлгэ мүнөө бэлдэгдэжэ байна.

Зураг дээрэ: техническэ шалгалтын таһагай шалгагшад-комсомолшууд Виктор Кретов (зүүн гарһаа), Евгений Куртц, бригадир Николай Ткаченко (баруун гарһаа) 2А660 гэжэ станогой станина шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Абаһан уялгаяа бэелүүлжэ байна

Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой партком агитаторнуудай, хүдөөгэй интеллигенциин зүблөө үнгэргэжэ, түүхэтэ 300 жэлэй ойн баярай һайндэр тухай арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсээ һэн.

Мүнөө үедэ бүхы агитаторнууд даажа абаһан участок дээрээ саг үргэлжэ хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна. Врач Рябцова, библиотекые даагша Шелковникова, багша Сосновская болон бусад агитаторнууд хөөрэлдөө һонирхолтойгоор үнгэргэдэг юм.

Колхознигууднай хамтынгаа суглаан дээрэ ойн баярай һайндэрые ажалай амжалтатайгаар угтахые хүсэн, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга баталан абаһан байна. Энэ социалистическэ уялгаар, мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 130 процент, һү худалдаха түсэбөө 100 процент, үндэгэ худалдаха бүхы жэлэйнгээ түсэбые июлиин нэгэн болотор дүүргэхэ гэжэ хараалагдаа.

Мүнөө колхознигууд абаһан уялгаяа эршэмтэйгээр бэелүүлжэ байна. Жэшээнь, мал адуулагша коммунист П. Г. Елшин, гахайшан Ф. О. Колмакова даажа абаһан малаа һайнаар харууһалжа, амидын шэгнүүрынь ехээр нэмээнэ. Һая нүхэр Колмакова 40 гахайн толгой бүриие 75 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа. Шубуушан М. Г. Зверькова 1400 тахяаһаа үдэр бүри 800 үндэгэ абажа, гүрэндэ худалдаад, колхоздо һарадаа 12.000 түхэриг олзо доход оруулна. Колхозой залуу һаалишад Мария, Валентина Гаськоватан, Мария Цивилева гэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Мүнөө Мария Гаськова үнеэн бүриһөө үдэрэй 5 үлүүтэй литр һү һаажа, абаһан уялгаяа һайнаар дүүргэнэ.

Колхозой партком абаһан уялгаяа дүүргэһэн, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн малшадта улаан тугханиие мүнгэн шантайгаар үгэжэ, тэдэнэй урма зоригые улам дээшэлүүлнэ.

Тус колхозой гэшүүд һайндэр болотор нэгэ культбаза, колхознигуудай байха 3 гэр, колхозой конторо, зерносклад, тугалай 2 байра бариха, клуб, больница, үхибүүдэй яслиин гэр һэльбэн заһаха уялга абаһан байгаа. Энэ уялгаяа дүүргэн, нилээд хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тиихэдэ мүнөө колхозой гол тосхондо Совет засагай түлөө тэмсэгшэдтэ дурасхаал болгон, памятник бодхоогдожо байна.

Эндэхи залуушуул, комсомолшууд ойн баярай хүндэлэлдэ ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байдаг.

В. Орлов,

КПСС-эй Баргажанай айкомой инструктор.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

МЯХА, ҺҮ АБАЛГААР ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭҺЭН КОЛХОЗУУДТА УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАНА

Байгша оной нэгэдэхи кварталда мяха, һү абалгаар түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн Карл Марксын, «Коммунизм» колхозуудта КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид аймаг соогоо эгээн түрүүлэн байра байдалаа һайжаруулжа, культурно-ажаһуудалай, үйлэдбэриин барилгануудые олоор бодхооһонойнгоо түлөө КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта мүн лэ хүртөө.

«Курумканский колхозник» газетэһээ.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Баргажанай аймагай Карл Марксын, «Авангард» колхозууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые майн 25-да дүүргээд, үндэгэ тушаажа үргэлжэлһөөр.

«Баргузинская правда» газетэһээ.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭНЭ

«Дружба» колхозой гурбадахи комплексно бригадын механизаторнууд ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада мүнөөнһөө бэлэдхэнэ. Тус бригадын механизаторнууд 610 гектар эртын пар хахалха түсэбөө 746 гектарта хүргөөд байна. Тракторнстнууд В. Метелкин, М. Булдаков, В. Шойдоров, Г. Трофимов гэгшэд халаан бүриингөө даабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг, газараа шанар һайнтайгаар хахалдаг.

«Вперед», газетэһээ.

Мухаршэбэр.

ЗАГАҺАШАД АГНУУРИДАА ГАРАБА

Байгал далаймнай мүльһэнһөө хүсэд сэбэрлэгдэжэ, дүтэ шадарай колхозой загаһашад агнууридаа гараба. Горячинскын загаһанай заводой гүльмэ табигшад түрүүшынгээ олзые загаһанай пунктда асаржа тушаагаа. А. М. Тарасовай хүтэлбэрилдэг гүльмэшэдэй звено 170 килограмм хадара тушааһан байна. В. П. Бурдуковский, И. И. Рогов гэгшэдэй звеногойхид 60—100 килограмм загаһа тушаагаа. Эндэхи загаһашад арбан ошгосо абажа. Баргажанай адаг руу агнахаяа гарахань.

«Знамя победы», газетэһээ.

Прибайкалиин аймаг.

НООҺО ХАЙШАЛЖА ЭХИЛЭЭ

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хонидойнгоо нооһо хайшалжа эхилбэ. Колхоз соогоо эгээн түрүүлэн нооһо хайшалһан Самбу Буянтуевай отарынхид хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо абаа. Энэнь хонишодой абаһан уялгаһаань 500 граммаар үлүү болоно.

«Улаан Сэлэнгэ» газетэһээ.

88 ГҮЛГЭ АБАБА

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээн түрүүлэн халтар хара үнэгэдэй фермэ эмхидхэһэн юм. Фермын эмхидхэгдэн сасуунь эндэ хамта дээрээ 25 үнэгэн худалдагдажа абтаа һэн.

Үнэгэдынь мүнөө булта гүлгэлөө. Фермынхид энэ жэлдэ 61 гүлгэдые абаха түсэбтэй байһан аад, 88 гүлгэдые абаа.

«Красный байкалец» газетэһээ.

Хойто-Байгал.

100 ХОНИНҺОО 200 ХУРЬГА АБАХАНЬ

Ниитынгээ малай тоо толгой олошоруулжа, тэдээнһээ ашаг шэмэ ехээр абаха гээшэ түүхэтэ долоон жэлэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Энэ зорилгые бэелүүлэлсэхын тула аймагай колхозуудай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. «Коммунизм» колхозой түрүү хонишод Ц. Галданова, Ц. Цыренова гэгшэд 100 эхэ хониһоо 200 хурьга абаха гэһэн үүсхэл гаргаһан юм. Эдэнэрэй үүсхэлые аймагай колхозуудай хонишод һайшаан дэмжэнэ.

«Кижингинский колхозник» газетэһээ.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Хониной совхозой 6-дахи фермын луговодууд 600 гектар сабшалангай талмайһаа 9 мянган центнер үбһэ хуряажа абахаар хараалба.

Луговодууд Д. Лундуков, Ц-Д. Бардуев хоёр 100 гектар сабшалангай газар даажа абаад, уһалжа байна. Ц. Доржиев, П. Гармаев гэгшэд Буламай сабшалан уһална. Эдэнэр даажа абаһан газарһаа гектар бүриин 20—25 центнер үбһэ хуряажа абахаар шиидэнхэй. Ааландахи 50 гектар таряанай газар уһалжа байһан Р-Д. Дашидоржиев, Р. Батуев гэгшэд даалгагдаһан участогайнгаа гектар бүриһөө 70 центнерһээ бага бэшэ зелёнко хуряахань.

«Улаан туяа» газетэһээ.

Хори.

Механизаторнууд шагнагдаба

Үнгэрэгшэ 1958 оной туршада ургаса хуряалга дээрэ комбайнаа һайнаар ашаглажа, жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн, техникээ харууһалха, заһабарилха үедөө мүнгэ зөөри арьбалһан 9 комбайнерые Хүдөө ажахын министерство шагнаба. Урдань Чесанын МТС-тэ ажаллажа байһан эдэ комбайнернуудай тоодо В. Шагдаржапов, Е. Будажапов, Д. Нимаев, Б. Базаров, С. Павлов, А. Сидоров, Л. Нестеров, М. Михайлов, Д. Сидоров гэгшэд оролсоно.

В. Шнайдер.

Түүхэтэ 300 жэлэй ойдо

Бурядай АССР-эй промышленностиин хүгжэлтэ

России гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэн ушар экономическа бүхы талаараа хүгжэхэ хэрэгтэнь ехээр нүлөөлһэн байна. Мал ажалайнь хажуугаар, тарьян ажал, олзоборилгын ажахы, худалдаа наймаан хүгжөөгдэжэ эхилээ.

Октябрийн революциин урда тээ Бурят оромнай экономическа талаараа гээгдэнги, хүгжөөгдөөгүй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдтэй хаанта России заха хизаар байһан гээшэ. Экономическа талаараа иимэ ехэ гээгдэлдэ ороһоной гол шалтагаан юун байгааб гэхэдэ, промышленна үйлэдбэри хүгжөөгдөөгүй байгаа. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай урда тээ оройдоо хэдэхэн предприяти бии байһан юм. Тэдэнэйнь тоодо 8 тээрмэ, пивын, архиин заводууд оролсодог һэн.

Имагтал Октябрийн революциин ашаар Бурят ороной ажалшад хаанай чиновник, нютагай ноёд-баяшуулай, ламанарай дарлалтаһаа сүлөөлэгдэжэ, республикынгаа экономико, соёл культура хүгжөөхэ аргатай болоо.

Урдань гээгдэнги заха хизаар байһан газарта промышленность хүгжөөхэ талаар манай парти, правительство өөрынгөө хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаар республикадамнай ажахыгаа түргөөр хүгжөөхэ арга олгоһон байна. Бурядай АССР-эй промышленностиие хүгжөөлгэ совет хүнүүдэй Эхэ ороноо индустриализацилгын нэгэ хубинь болоһон байна. Ороноймнай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй үзэгдөөгүй ехээр хүгжэһэнэй, партиимнай национальна политикын, Совет гүрэнэй материальна ехэ туһаламжын ашаар бурят арад экономическа гээгдэлээ түргөөр усадхажа шадаа.

Социалистическэ индустриализацилгые шиидхэлгэдэ олон национальна Эхэ ороноймнай ажалшад ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Түрэл партиингаа түүхэтэ уряае дэмжэһэн хүдөө нютагуудай бурят ажалшад барилга дээрэ ерэжэ, хүдэлмэришэд болоһон юм. Энэ хэрэгтэнь Эхэ ороноймнай промышленна центрнүүдһээ ерэһэн хүдэлмэришэд ехэ туһа хүргэһэн байна. Тэдэнэр тэрэ үеын малшадтай хамта хүдэлмэрилжэ, шэнэ завод, фабрикануудай мантан томо корпусуудые бодхоолсоһон, орёо оньһото станогуудые тодхоһон байна.

Ород, бурят, бусад арадуудай түлөөлэгшэдэй хамтаран хүдэлжэ, Бурядай промышленность байгуулһан ушар СССР-эй ахадуу арадуудай хани барисаанай толо томо гэршэ болоно. Тиигэжэ республика доторнай революциин урда тээхиһээ тусгаар ондоо, хэм хэмжээнэйнгээ талаар ехэ, техническэ шэнэ түхеэрэлгэтэй промышленность байгуулагдаа, хүдэлмэришэдэй зэргэ олошороо.

Бурядай АССР-эй байгуулагдаһан 1923 онһоо мүнөө болотор промышленностиимнай ехэ предприятинуудай тоо 235 болоо. Эдэ предприятинуудай 1958 ондо үйлэдбэрилһэн валовой продукциие 1923 онойхитой жэшэбэл, 223 дахин дээшэлһэн байна.

Советскэ табанжэлнүүдэй үедэ республикымнай байгаалиин баялигые шэнжэлгэ промышленна үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргээ һэн. Вольфрам, молибденэй руда малталга республикымнай промышленностьда горьтойхон һуури эзэлнэ. Зэдын комбинат гэжэ томо предприяти баригданхай. Алта малталга үргэдхэгдөө.

Энэ хүдэлмэридэ хүсэ ехэтэй драга машина хэрэглэгдэнэ. Жэл ерэхэ бүри барилгын материал гаргадаг промышленность хүгжөөгдэнэ. Жэшээнь, цементын, шэлэй механизированнэ заводууд баригдаһан байна.

Совет засагай үедэ Бурят орондо түрүүшынхеэ машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын промышленность байгуулагдаһан гээшэ. Бурядаймнай түрүүшын гигант—ПВЗ республика дотороо промышленна хүгжэлтын ёһотой үндэһэ һуури байхаһаа гадна, оронойнгоо Алас Дурна зүгэй, Сибириин түмэр замай паровоз болон вагон заһабарилгын гол база болонхой. Тэрэшэлэн судна бүтээлгын, мотор заһабарилгын заводууд хүдэлдэг болоһоор үнинэй.

Эдэ предприятинууд оньһото техникээр зэбсэгжүүлэгдэнхэй.

Хүдөө ажахын, илангаяа мал ажалай продукт болбосоруулдаг промышленность ехээр хүгжөөгдөө. Улан-Удын мяха-консервын комбинат мяха-һүнэй промышленностиин Зүүн Сибирьтэхи эгээл томо предприяти болоно. Тэрэшэлэн сэмбэ нэхэдэг ехэ фабрика ашаглагдаа. Колхоз, совхозуудаймнай мал ажалай продуктнууд арһа элдэдэг, һэсы дарадаг, тоһо болон сыр гаргадаг, бусад предприятинуудта болбосоруулагдана. Һүүлэй үедэ сахарай завод баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Загаһаар баян Байгал далай, гол горхон, уһа сөөрэмүүд загаһанай промышленность хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ. Загаһанай комбинадуудта консервэ ехээр гаргагдадаг болоо.

Модо бэлэдхэлэй промышленность республикымнай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн юм. Гадна модо, шпала хюрөөдэдэг механизированнэ предприятинууд бии.

Аймаг бүхэндэ промышленна предприятинууд хүдэлдэг болоо. Закаменай аймагта горнорудна промышленность, Сэлэнгын аймагта—нүүрһэнэй, Кабанскын аймагта—цементын, Байгал шадар, мүн Заиграйн, Хориин аймагуудта модо бэлэдхэлэй промышленность байгуулагдаа.

Республикымнай ниислэл Улан-Удэ промышленна ехэ центр болонхой. Эндэ гол түлэб металл болбосоруулгын, эдеэ хоолой промышленностиин, барилгын материалнуудые гаргадаг, хүнгэн промышленностиин предприятинууд хүдэлнэ. Урдань нүүдэл мал ажалтай байһан нютагай зоной ажабайдалда экономическа эрид хубилалта хэхэ хэрэгтэ техническэ талаараа хүгжэнги мүнөө үеын промышленность байгуулга ехээр нүлөөлһэн байна.

1958 ондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо республикын байгуулагдаһан сагһаа хойшо аяар 18 дахин олошороо. 1923 ондо 9,7 мянган хүдэлмэришэд болон алба хаагшад байгаа һаа, мүнөө 175 мянга болоо.

Иигэжэ байгуулагдаһан социалистическэ индустри урдань гээгдэнги заха хизаар байһан Бурят ороной арадай ажахын бүхы һалбариие хүгжөөхэ экономическа гол гуламта болоһон байна. Республикымнай газар дайда дээгүүр баригдаһан түмэр зам ашаа шэрэлгые ехээр хүгжөөхэ арга олгоо. Улан-Удэһээ Наушки станци хүрэтэр түмэр зам баригдаа. Гол мүрэнүүдэймнай уһан замаар, мүн автотранспортаар арадай ажахын олон мянган тонно ашаан шэрэгдэнэ.

Бурядай республикын хүдөө ажахы социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгагдажа, зүгөөр мүнөө республикынгаа экономикын гол һуури эзэлхэеэ болёо. Промышленна үйлэдбэриин ехээр хүгжөөгдэһэнэй ашаар арадай ажахын һалбари бүхэндэ эрид хубилалта хэгдээ. Тиигэжэ хүгжэнги хүдөө ажахытай индустриальна республика болоһон байна. Промышленностьмнай республикынгаа экономикын ехэнхи хубиие эзэлнэ. Мүнөө республикымнай үйлэдбэрилдэг бүхы продукциин 80 шахуу процентнь промышленностьда хүртэнэ. 1923 ондо промышленна предприятинуудай үйлэдбэрилһэн бүхы продукци оройдоо 11,6 процент болодог һэн.

Республика доторнай промышленностиин хүгжөөгдэхэтэй хамта, хүдэлмэришэдэй тоо олошорно, городууднай ехэ болоно, хүдэлмэришэдэй шэнэ тосхонууд байгуулагдана. Городто ажаһуудаг зоной тоо улам олошорно. 1958 ондо городой хүн зоной тоо 275 мянга гэхэ гү, али республикымнай хүн зоной ниитэ тоогой 41 процент болоно. 1926 ондо үнгэргэгдэһэн хүн зоной тоо бүридхэлгын ёһоор, городто ажаһуугшадай тоо 34 мянга байһан юм.

Промышленностиин хүгжөөгдэхэтэй хамта Зүүн Сибириин экономикодо республикымнай ажахы ехэ һуури эзэлнэ. Мяханай консервэ гаргалга, загаһа барилга, паровоз болон вагон заһабарилга, сонхын шэл гаргалга, үнэтэ металлай руда малталгаар манай республика Зүүн Сибирьтэ түрүү һуури эзэлдэг болонхой. Республикымнай промышленностиин үйлэдбэрилһэн продукци Баруун Сибирь, Дунда Ази болон Алас Дурна зүгэй ажахыда элбэгээр эльгээгдэдэг байна. Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха шэнэ үедэ Бурядай АССР-эй ажахые саашадань хүгжөөхэ бүри ехэ арга боломжо бии болоо. Бүхы орон доторнай долоон жэлэй түсэбөөр промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 80 процентээр дээшэлхэ байгаа һаань, республикымнай валовой продукци үйлэдбэрилгэ уридшалан хараалагдаһанай ёһоор 2,4—2,5 дахин дээшэлхэ байна. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ урдынхиһаа гурба дахин ехэ мүнгэ зөөри һомологдохонь. Долоон жэлэй түсэбөөр хүсэ ехэтэй энергетическэ база байгуулагдаха юм. Түрүүшын ээлжээндэ Галуута нуурай шулуу нүүрһэнэй база дээрэ хүсэ ехэтэй ГРЭС, һүүлээрнь Брянски ТЭЦ баригдаха байна. Тэрэшэлэн Улан-Удын теплоэлектроцентралиин, Баянголой, Темлюгэй электростанцинуудай хүсэн ехэдхэгдэхэ. Гадна горнорудна промышленность ехээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Кяхтын силлиманидые ашаглаха шанаржуулгын фабрика баригдаха, химическэ промышленность хүгжөөгдэхэ. Химическэ продукци үгэхэ Сэлэнгын комбинат, барилгын материал гаргаха Татауровска, Заудинска комбинадууд ашаглагдаха байна. Республикымнай ажалшадай эрилтые гүйсэдөөр хангахын тула долоон жэл соо эдеэ хоолой, хүнгэн промышленностиин предприятинуудай үйлэдбэри нилээд ехээр үргэдхэгдэхэ. Арһан гуталай комбинадай барилга эхилэгдэхээр хараалагдана.

Эхэ ороноймнай олон национальна ажалшадай бүлэдэ ороһон бурят арад парти, правительствынгаа хүтэлбэри доро коммунизм байгуулха замаар амжалтатайгаар дабшажа ябана.

А. ТУЙСК,

экономическа наукануудай кандидат.

...ртын пар ехээр хахална

...һа сагтаа һайнаар хахалагда... хабарай эртын пар газарай ...һэнэй үрэжэл нилээд һайжа... ...даг, ургасыншье эрид дээшэ... ...дэг байһаниинь мэдээжэ.

...имэһээ энэ жэлдэ Кударын ай... ...й олонхи колхозууд май һара ...пар ехээр хахалжа бэлдэхын ...э оролдолго һайса гаргаа һэн. ...н пар хахалалгада трактор ...р табижа, тэдэнээ эмхитэй, бү... ...э ехэтэйгээр хүдэлгэһэнэй ...ар эндэхи Ранжуровай нэрэм... ...э колхозойхид хамта 1593 га ...лха түсэбөө нэрэтэй түрэтэй... ...дүүргэбэ. Эндэхид богонихон ...ор соо 1946 гектар пар һайн ...артайгаар хахалжа бэлдээ гэ... ...ү, али түсэбөө 122 процент ...гэнхэй.

...рэшэлэн Ждановай нэрэмжэтэ ...лиин механизаторнууд эртын ...хахалха түсэбөө баһал 110 про... ...дүүргээд байна.

С. Таханов.

Үндэр наһатын ...олдосотой ажал

...Дружба» колхозой хоёрдохи ...плексно бригадын центр Булаг ...онһоо урагшаа Гол толгой гэ... газарта 72 толгой хашарааг, ...н үхэрнүүдые үнинэй. дүр... ...ехэтэй малшан Бадмацырен ...ржапов хаража байдаг.

...ндэр наһатай болоһон энэ үб... Чесана нютагтаа хамтын ...лай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо ...аран жэлдэ һаатаа һам... ...гүй ходо мал ажал дээрэ хү... ...нэ.

...Хэнэйшье мэдэһээр, ямаршье ...ай тарган, туранхайнь харуу... ...аа дулдыдадаг гээшэ. Тэдэниие ...эй дүрбэн сагта һайнаар эдеэ... ...лхэ, зүбөөр бэлшээхэ, адуулха, ...соонь уһалха, байрынь зохид ...ан, хуурай байлгаха хэрэгтэй ...у. Нёдондо манай гүүртэһээ 50 ...ой үхэр, энэ жэлдэ 18 үхэр гү... ...э худалдагдаа. Бултадаа тар... тус бүринь 300—350 кило... ...им татаа һэн,—гэжэ Бад... ...ырен үбгэн хүхюутэйгээр хөө... ...э.

...нэшье жэлдэ нүхэр Базаржапов ...ажа байһан малаа тобир тарга... ...р ондо оруулжа шадаа. «Үбэлэй ...эндэ хүрзэ абажа ябаад, нэмэ... ...улаан газарта болдогой хүр са... ...тэжэ, хагдынь гаргаад үгэхэдэ ...садатараа эдеэлдэг юм»,—гэжэ ...мацырен үбгэн хөөрэдэг. Мү... ...малынь ногоондо яһала һай... ...жа, шэгнүүрэя хараа байса нэ... ...э эхилээ. Һаяхан тэдэниинь ...нэжэ үзэхэдэнь тус тустаа 2 ...нер хүрэтэр татаа. Тиигээд ха... ...аг, гунан үхэрнүүдээ намар бо... ...р 350 килограмм болгожо ту... ...ха зорилготой.

...нэ гүүртынхид байгша ондо нии... ...малда үбһэ тэжээл бэлдэхэ хэ... ...э эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ...ай сабшалангай газар даажа ...ад, тэндээ һаг шэбхэ ехээр гар... ...а тараагаа, һайса уһалаа, мүн ...дынгөө һайн дураар кукуруза ...ха газартаа 18 тонно нэгшээг... ...н шэбхэ гаргаһан байна.

...үхэр Базаржапов мэтэ түрүү ...шадайнгаа оролдосотой һай... ...р ажаллаһанай ашаар энэ кол... ...гүрэндэ мяха худалдаха хахад ...эйнгээ түсэб болзорһоонь урид ...4 процент дүүргэбэ.

Н. Галданов.

...жэнгэ.

Колхоз, совхозуудай гүрэндөө ноoһо тушаажа эхилбэ

Торнин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой гэшүүн Долгор Будаевна Замбалаева нүхэртэеэ хамта 8 жэлдэ хонишоноор хүдэлнэ. Эдэнэй отарада мүнөө 100 эхэ хониноо 84 хурьган абтаба. Эхэ хонидоо хэнзэлүүлжэ, жэлэй дүүрэтэр 100 эхэ хониноо 110 хурьга абахань. **Зураг дээрэ:** Д. Б. Замбалаева.

А. Мантаевай фото.

8 центнер ноoһон тушаагдаба

Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид эртээнһээ бэлэдхэлтэй байжа, эмхитэйгээр ноoһо хайшалжа эхилээ.

Мүнөө түрүүшын 8 центнер һайн шанартай ноoһо бэлэдхэлэй пунктда тушааба.

Мүн тэндэхи Сталинай нэрэмжэтэ, «Октябрь», «Дружба» колхозууд ноoһо түлэг дундаа хайшалжа байна.

В. Мордвин.

Хонидоо һайнаар хайшална

Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Б. Эрхеевэй даадаг отарада түрүүшын 2 үдэрэй туршада 300 һайса гаран хонидой ноoһон хайшалагдаба. Тус отарын олонхи хонидынь үнгэрэгшэ үбэлдөө тобир тарганаар ондо ороһон байжа, ноoһониинь хаһа сагтаа һайнаар хөөрөөд, хайшалхада һайн байба. Тиихэдэ эндэ хайшалалгын агрегадые нүхэр Е. Зарубин зүбөөр тааруулан тодхожо, тэдэнэйнгээ хутагануудые һайнаар хурсадажа, бүтээсэтэйгээр хүдэлгэнэ.

Мүн эндэ колхозник нүхэр К. Попов хайшалагдаһан ноoһые шанараарнь, класс—классаарнь наринаар илгажа, тусхай машинаар нягтаруулан боожо ябталаад, бэлэдхэлэй пунктда сэхэ эльгээнэ. Тиигэжэ артелиинхид ноoһо хайшалалга, тушаалгаяа зэргэ ябуулжа, гүрэндэ ноoһо худалдаха түсэбөө июниин 20 болотор дүүргэхэ зорилготой. Мүнөө колхозойхид июниин 9-нэй мэдээгээр аймагай бэлэдхэлэй пунктда түрүүшын 50 шахуу центнер ноoһо худалдаад байна.

Д. Ринчинов.

Эхилһээр хэды хонобо

Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадынхид түрүүшын хоёр үдэр соо 300 хониной ноoһо хайшалба. Тус колхозой бусадшье бригаданууд ноoһо хайшалжа эхилэнхэй.

Ю. Угольков.

БУРЯДАЙ АХАМАД ЗОХЁОЛШО

Х. Н. Намсараевта

Бурят дайдаяа үүрэй толоноор
Булжамуур шэнги хонходон
һэреэлсэбэт,
Уран хонгёо дуунуудай хүгжэмөөр
Урагшаа дабшагшады магтан
жэргээ һэнг.
Түрэл бурят зохёолойнгоо
хүрьһэндэ
Түрүүшын загам зурылган
гаргалсаат.

Һаяхана бэеэ хүсэһэн бидэндэ
Һаруул сэхэ зам харуулаат.
Мэргэн хүсэтэй Алтан Зэбээрээ
Мунхаг байдалые хаха харбаат.
Хомхой ламанарые эсэргүү
хэбээрнь
Харуулжа шоолон зондоо шадаат.
Дарлажа байгаал үгытэй зоноо
Дарга, ноёд тайшаагай
ташуураар...
Шажан бэдэрэнгүй, эрхэ олохоо
Цыремпилнүүд мордогшо һэн
тэрьелэн хадуураад,
Хархис хуушан байдалые, Поэт,
Хатуугаар нэрлээт: «Тиимэ байгаа».
Тингэжэл байха байгаа, хэрбээ
Түрэл Партиимнай зам заагаагүй
һаа.
«Хамагые илагша хатуу хурса»
Коммунис Партимнай Ороноо
баяжуулаа.
Колхоз, заводууд далижан, урган,
Хүдөө талаяа хүгжөөн омогжуулаа.
Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда
Энхэрэн хүбүүдээ омогтойгоор
юрөөгөө һэнт.
Дайсадые хамха сохёод,
илалтатайгаар
Баатарнуудай бусажа, мэндээ
хүргөө һэн.
Амгалан байдалай жабхаланта
жэлнүүдгэ
Аялгалан магтанат Илалтын туяа.
Нүхэсэлые дууланат уран
шүлэгүүдтээ,
Найрамдал эринэт, арадаа уряад.
Сарюун дангина Должидуудай
мүнөө
Сахижа дураяа, колхоздоо
түрүүлнэл.
Нэрэгүй Нэхытэнэр солотой болоод,
Наһан соогоо жарган нэрлүүлнэл.
Далан наһаяа дабан гараад,
Наян тээшээ найдамтай дабшабат.
Ахамад!—Танай шаби хадаа,
Ута наһа наһалхыетнай хүсэнэб.

В. ПЕТОНОВ.

Совхозой сад сэсэрлигтэ

Энэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн Иволгын совхозой 5-дахи отделенидэ дүтэлхэ бүри клубайнь урдахи талмай ногоорон харагдадаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Коммунизм» колхозойхидой хүсөөр эмхидхэгдэһэн энэ сад сэсэрлигтэ уляангир, мойһон, үлир, нарһан, хасуури, акаци гэхэ мэтэ ургана. Совхозойхид сад сэсэрлигээ һайжаруулхын зорилгоор энэ хабартаа бага бэшэ ажал хээ. Таримал мододой ургажа байһан газарта шэбхын шүүһэн оруулагдаһан, хэдэн дахин уһалагдаһан байна. Воскресникүүдые үнгэргэһэнэй ашаар 500 шахуу элдэб модод һуулгагдаа.

Ш. Бальжинимаев.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

ҺАЙНААР ЗОХЁОГДОҺОН ХРЕСТОМАТИ

Уран зохёол уншалгын бурят һургуулида заагдажа эхилһэнһээнь хойшо хорёод жэл боложо байна. Энэ хугасаа соо тиимэ хэшээл зааха, хрестомати зохёохо хэрэг элдэб бэрхэшээлнүүдые дабажа хүгжэһэн түүхэтэй. 1958 ондо дахинаа хэблэгдэн гараһан, бурят һургуулиин 6-хи класста үзэхэ «Түрэлхи литература» (хрестомати) энээниие гэршэлжэ үгэнэ.

Хрестомати гээшэ һурагшадай коммунистическэ ёһоор хүмүүжэхэдэнь, түрэлхи литературая ойлгожо абахадань угаа ехэ үүргэтэй байдаг. Авторнууд (Г-Д. Дашицыренов, Х. Д. Дамдинова) энэ номоо уран зохёолой юрэнхы түүхэ болгожорхингүй, һурагшадые һонирхуулмаар зохёолнуудые оруулжа, тобшохоноор тайлбарилна. Эдэнэр хрестомати зохёоходо ушардаг алдуунуудые гүйсэд дабажа шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Бүхы хрестоматинь арадай аман зохёол, советскэ бурят литература гэһэн хоёр хубида хубаагдана. Арадай аман зохёолһоо «Айдуурай Мэргэн хүбүүн Агуу Ногоон дүүхэй хоёр» гэжэ үльгэр, «Хурса хүбүүн», «Ангууша Федор японтониие яажа намнааб» гэһэн онтохонууд, элдэб дуунууд оруулагданхай. Бурят литератураһаа Х. Намсараев, Н. Балдано, Ж. Тумунов, Б. Базарон болон бусадай зохёолнууд абтаһан байна. Эндэ оруулагдаһан зохёолнууд һургуулиин наһанай үхибүүдтэ ойлгосотой, удха ехэтэй аад, уран найруулгынгаа талаар һайн байна.

Зохёолнуудай удха гаргаһан асуудалнууд, даабаринууд тодорхой, эли болгогдонхой. Үгэнүүдэй тайлбаринууд нилээд һайнаар үгтөө.

Гэбэшье зарим тэды дутагдалтай гэжэ һанагдана. 136-хи нюурта простой ба сложно түсэб тухай иигэжэ хэлэгдэнэ: «Ехэнхидээ рассказууд простой түсэбөөр бэшэгдэдэг. Юундэб гэхэдэ, рассказ дотор харуулагдаһан событинууд ба геройнуудай хэһэн хэрэг нэгэ доро ганса түсэбөөр харуулагдадаг. Тиигэбэшье зарим уран зохёолшод өөрынгөө рассказуудые сложно түсэбөөр бэшэдэг. Сложно түсэб хадаа 2—3 простой түсэбһөө бүридэдэг юм». Эндэ түсэб гээшэнь сюжет гэһэн ойлгосоор һэлгэгдээ гэжэ һанамаар. Зохёолые хэдэн хуби болгон һалгаахые простой түсэб,—тэдэ хубинуудаа үшөө жэжэ хубинуудта һалгаахадаа сложно түсэб болодог гэнэ.

«Талын бүргэд» гэжэ рассказай бүрилдэл тухай хэдэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Зарим нүхэд энэ рассказые хоёр сюжедтэй гэлсэдэг: нэгэдэхинь— талын бүргэдэй баатаршалга, хоёрдохинь—госпиталь соо болоһон ушар. Манай һанахада, «Талын бүргэд» нэгэ сюжедтэй. Тэрэнь талын бүргэдэй баатаршалга (Батькын хөөрөөн) болоно, харин госпиталь соохи байдал харуулаашань «хүреэ» (обрамлени) гээшэ.

Хрестомати соо композици тухай ойлгосо үгтэхэдөө гансал сюжетнэ композици тухай хэлэгдэнэ. Харин тиихэдэ «Талын бүргэдэй» бүрилдэлһөө үндэһэлүүлэн композици тухай ойлгосотойгоор, һайнаар үгтэжэ болохо байгаа.

Хрестоматиин дутагдалнуудай нэгэн юун болоноб гэхэдэ, зурагууд үгтөөгүй байна. Уран зохёол уншалгын хэшээлдэ зураг хэрэглэхэдэ ехэ туһатай юм. Манай уран зураашадай зурагуудһаа эгээл һайнуудыень шэлэжэ абаад, ном соохи зохёолнуудта удхаараа тааараха хэдэн буулгабари (шадаал һаа бодотоорнь) хэбэл, хрестомати нилээд һайжарха һэн.

Манай элитэ уран зохёолшодой зохёолнууд, биографинууд хрестомати соо оруулагданхай. Уран зохёолшодой түрэһэн үдэрые тэмдэглэхэдээ, тэрэ үдэрыень мэдэхэ хэрэгтэй байдаг. Х. Намсараевһаа бэшэнэйнь түрэһэн үдэр ном соо заагдаагүй.

Урданай байдал харуулһан зохёолнуудые үзэхэдэ һурагшадай болбосоролдонь туһатайшье һаа, тиимэ зохёолнууд хрестомати соо нэгэ бага олодоо ха гэхээр.

Хожом хэблүүлхэдээ, эндэ хэлэгдэһэн һанамжануудые хараада абаха бээз гэжэ һанагдана.

Хэлсэжэ заһахаар зарим тэды зүйлнүүд хрестомати соо биишье һаа, юрэнхы дээрэнь номой шанарые муудхаанагүй. Һурагшадта бурят уран зохёолой «амта» абхуулха талаар энэ хрестоматиин туһатай байхань лабтай.

А. Содномов, багша.

Орлигой Культурын байшан

Аймагай центр—Орлик тосхоной гол үйлсэдэ Культурын байшан холоһоо харагдана. Армаг дээгүүрнь арбан табан улаан тугхануud аха дүү совет арадуудай бата бэхи хани барисаанай гэршэ боложо, Дэбиие уруудаһан дулаахан амисхаалтай һэбшээндэ намилзан байдаг юм.

Культурын байшан (директорынь нүхэр Д. Мунконова) соёл гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудтай хамта арад зониие коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэдэнь партийна организацинуудта тодорхой туһаламжа үзүүлдэг ёһотойл культурын гуламта болонхой.

Нүхэр Мунконова 1955 ондо Кяхтын соёл гэгээрэлэй һургуули дүүргээд, нютагтаа ерэһэнһээ хойшо энэ ажалда хүдэлнэ. 4 жэлэй туршада яһала дүй дүршэлтэй, зонойнгоо дунда хүндэтэй болоо.

— Түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлхэдэмни ехэл хүндэ байгша һэн, үгыемни дууладаггүй, зарим нэгэн ама халамгайшаг ерээд, шууяха, тамхи татахаһаа эхилээд, элдэб ааша гаргагша һэн. Клубай совет байгаагүй,—гэжэ нүхэр Мунконова хөөрэнэ.

Харин мүнөө тад ондоо болонхой. Культурын байшангай хүдэлмэринь аймгүйсэдкомой культурын таһагаар баталагдажа, КПСС-эй айкомой пропаганда, агитациин таһагаар һайшаагдаһан түсэбөөр ябуулагдана.

Ажалдаа элдэб формо, арга метод хэрэглэнэ. Лекци, элидхэл, концерт, кино, хатар, ёохор, уншагшадай конференци, тематическа гү, али ондоошье вечернүүд ажалшадай эрилтэдэ тааруулагдан эмхидхэгдэнэ. Байшангай дэргэдэ дуунай, хүгжэмэй, драмын, хатар танцын, уран оёдолой кружогууд хүдэлдэг. Клубай хүдэлмэрилэгшэд тус тустаа кружок даажа абаад, клубай совейдээр баталагдаһан түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилдэг. Жэшээлэн хэлэбэл: дуунай, хүгжэмэй кружогуудые республикын культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. Халбаев, драмын, уран оёдолойхиие —Д. Мунконова, хатар танцын кружогые Т. Машанова даажа абанхай.

Эндэхи Культурын байшан аймагай центрын зондо зорюулжа наадазгаа, ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэхэһээ гадна, колхозуудаар ходо ябадаг. Һаяхан «Улаан-Шулуута», «Улаан Аха» колхозуудта ошожо ерээ. Бригадын гэшүүдэй концертээ эхилхын урда тээ КПСС-эй айкомой пропагандист Е. Патархеева уласхоорондын байдал тухай лекци бурят хэлэн дээрэ һонирхолтойгоор уншаа. Агитбригадань хүдөөгэй уран һайханай бүлгэмүүдтэ туһалдаг, лозунг, плакат бэшэлсэдэг, ханын газетэ гаргалсадаг, лекци, хөөрэлдөө хэдэг юм.

Уран һайханай бүлгэмүүдтэ хуур, лимбэ дээрэ наадахые заажа үгэдэг. Н. Халбаевай ород, бурят, татар, калмык, монгол дуунуудые хуур дээрэ иргүү гоёор татахада, малшад ехээр һонирходог, хододоо ерэжэл байгыт гэжэ уридаг юм.

Культурын байшангай хүдэлмэридэ мүнөө 30 гаран эдэбхитэд хабаадана. Аймагай уран һайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэриие харалгын үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан Малшан» колхозуудай коллективүүд түрүү һуури эзэлээ.

Б. Иванов.

РИНЧЕН

ХҮБҮҮ ҮРГЭЖЭ АБАБА

(«Үүрэй туяан» гэжэ романһаа)

Хэлэ бэшэгэй эрдэмтэ доктор, Монголой элитэ уран зохёолшо Б. Ринчен «Үүрэй туяан» гэһэн түүхэдэ хабаатай роман (гурбан ном) 1947—1952 онуудта бэшэһэн юм. Энэнь Монголой литературын томохон зохёол болоно. Гадаадын, дотоодын дайсадта эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ, монгол арадай жаргалта һайхан байдалаа байгуулһан тухай, совет, монгол арадуудай бата бэхи хани барисаан тухай тэндэнь хэлэгдэнхэй.

Романай түрүүшын бүлэгүүдһээ нэгэ хэһэгые абажа толилбобди.

...үүн гартаа жолоогоо бариад, ...гааһанһаа яаралгүйхэн утаа ...юулжа һууһан эзэнээ тэгшэхэ... ...р заһагдаһан дэлһэтэй һайхан ...ар морин байн-байн хаража, ...эг хоёр шэхэеэ һолбилзуулан ...ожо байба.

...эзэниинь тамхяа ехэл таатайха... ...р татажа дууһаад, гааһаяа шу... ...нда тоншожо үнэһыень унагаа... Тэрэ хүн согсойжо һууһан хэ... ...рээ гааһаяа түрылхэ зуураа ...хо нюдэеэ анин татажа, арадаа ...эмэл араг* үргэлһэн нэгэ эхэнэр ...эй ойрын хүтэлэй саанаһаа га... ...ка ерэхые һонирхон шэртэбэ. ...э эхэнэрэй хойноһоо нюсэгэн ...үү хоёр үхибүүд хэдэн хони, ...а туугаад гаража ерэбэ. —«До... ...н хонин, табан ямаан» гэжэ ту... ...аймнай хүн аман соогоо тоо... ...д аалиханаар морёо унажа, тэрэ эхэнэрэй зүг руу шэглэбэ. Дабаан дээрэ амарһан мориниинь ульгамханаар урагшаа дабхижа, хүл дороһоонь хоргооһо сасаһан юумэдэл голёо таршаануудые хоёр тээшэнь бурьюулна. Тэрэ хүн үнөөхи эхэнэрэй дэргэдэ хүрэжэ ерээд, жолоогоо татан: — Һайн ябажа байна гут?—гэжэ аян замда уулзаһан хүнэй мэндэшэлдэг ёһоор асууба.

— Сайн, та һайн ябажа байна гут?—гэжэ тэрэ эхэнэр харюудань асуугаад, нюргандаа үргэлжэ ябаһан арагаа дэмүүхэнээр табижа, ангаһан хуурай уралаа долёон, шэнээ тамиргүйгөөр доошоо һууба.

Эсэжэ зүдэрһэн шэнжэтэй, утэлхэ сагһаа урид утэлжэ уршалааташаһан, халуун наранда дүрэжэ хүрилшэһэн нюурһаань гашуун хүлһэн гоожоно. Гандажа хубиршаһан хуушан дэгэлһээнь, баян айлай малтай холошоторoo носолдоһон хөөрхэн заахан гарһаань хониной хоргоолоной, үхэрэй шабааһанай үнэр хангалтана.

Халтар моритой тэрэ хүн энэ эхэнэрэй нэрэ обогые асуугаад, хурса нарайһаа һарнаһан нюдөөр тэрээн тээшэ хараха зуураа, араг соохи нобшо ноохой дээрэ һанаа амар унтажа хэбтэһэн хоёр наһатай заахан үхибүүе ажаглан хараба. Тэрэнэй анхаралые обёорһон эхэнэр:—Буянтай ахамни, та минии энэ заахан үриие үргэжэ абахагүй гүт?—гэжэ асууба.—Би улаан сурба дүрбэн үхибүүдтэй хүмби, тэрэнэй хажуугаар үшөө нэгэнтэй болохоо ябаһан ядуу амитам даа. Нүхэрни намайе хүүгэдтэймни орхёод, бусамал басагатай нэгэ баян шабагансында хүрьгэн боложо орошоо. Иигэжэ зүдэрһэн табан зобожо ябанамди. Та намда туһа хүргэжэ үзыт даа. Дүрбэн гэнэн ама дахуулһан, хүл хүндэ амитаниие гэртээ байлгажа зарахашье хүн олдоногүй, ехэ хэсүү байна. Минии эгээ һүүлдэ байһан айлайхинай үсэгэлдэр үглөөгүүр нүүшэхэдэнь, бууса дээрэнь үлэшөөд, һалхинай үлеэһэн тээшэ хамхуул шэнгеэр тэнэжэ ябаа хүмби. Мүнөө үглөөгүүр үлэһэн адагай соортын талха уһанда зууражa, үхибүүдтээ эдюулээ болооб,—гээд үбэрһөө нэгэ монсогор юумэ гаргажа үзүүлбэ.

Халтар моритой хүн мориноо яаралгүй буугаад, эхэнэрэй хажууда һуужа, үнөөхи араг соо унтажа хэбтэһэн үхибүүе ажаглан хараба. Наранда гандашаһан хүхэ даалимба самсатай, дүү хүбүүгээ арадаа үргэлһэн туранхай басагахан эхынгээ хажууда ерээд, тэрэ танигдаагүй бүдүүн хара гэзэгэтэй хүн өөдэ бэшүүрхэн харана.

— Хүбүүншни хэн гэжэ нэрэтэй юм? Нюдэндэ дулаахан үзэгдэхэ хүбүүн байна. Хэрбээ хэлсээнэй тааралa һаа, үргэжэ абахада болохол үхибүүн ха, — гэбэ.

— Ширчэн гэжэ нэрэтэй юм. Буянтай ахамни, орохо гэргүй ядуу намайе томодуулхагүй бэзэт. Эгэшэ аха таанарни хайрлаһан хэшэгыетнай дуратайгаар хүртэжэ абахалби.

— Зай, тиигэбэл би һайниие һанажа, хүбүүеышни үргэжэ абаһуу. Һамган бидэ хоёр, юрэдөөшье, үхибүүгүй зомди. Энэ заахан хүбүүн манай гал гуламтые залгаха хубитай хүншье байжа магад. Би шамда нэгэ майхан үгэхэм, хуушаншаг юм, тиибэшье гэмгүй зөөри байха. Дээрэнь нэгэ тугалтай үнеэ, баһа нэгэ хүгшэн сар үгэхэб. Үри хүүгэдээ, нобшо ноохойгоо шэрэхэдэшни нэмэри болохо бшуу. Минии һамган баһа эдихэ, үмдэхэ юумэнһээ нэмэжэ үгэхэ һаа үгэнэ бэзэ. Иигээд энээгээрээ таарая,—гэбэ.

— Зай, танай хэлэһээр болог даа, Жамба ахаймни,—гэжэ тэрэ эхэнэр хүлисэлгүй номгохоноор хүндэлэн хэлэбэ.

Жамба хоолойгоо заһаад, нютагайнгаа хүн зондо нэрэтэй, хүндэтэй байһанаа, мүн эзэгүй хээрэ газар уулзаһан үгытэй хооһон, нэрэ түрэгүй эдэ хүнүүдтэй жэшэхээр бэшэб гэжэ бэерхэхэ һанаатай иигэжэ хандаба:—Хүбүүемни үргэжэ абаһан хүн гээд лэ, манайда нойтон хамуу шэнгеэр няалдаһанай хэрэггүй бшуу, шамда! Заа хүбүүнэй манайда эдеэшэн дадатарнь нэгэ хэды хонохо һаа хоноорой. Тиигээд мүр-мүрөө хараад лэ ябаа һаамнай дээрэ бшуу. Ши, эндэ намайе хүлеэжэ бай, би дүтэ һуудаг айлайхиһаа тэргэ асаржа, таанарые абаашаһууб.

Хээрын олон таршаа голёонуудай хахинажа байдаг үдын бүгшэм халуунаар Жамба үхэр тэргэдэ хүллэһэн сар хүтэлөөд ерэбэ. Тэргэдэ дэбдиһэн һэеы дээрэ айлай хонишон үхибүүн зэд домботой сай, табагтай хурууд үрмэ бариад, Жамбатай ерэлсэбэ.

— Зай, энэ сайгаар ундаяа харюулагты, тиигээд ябая. Бушуухан ябаа һаа, наранай орохо багта манайда хүрэхэбди. Энэ заахан хүбүүн шинии хэдэн хони ямаа хонидтоо абаашажа ниилүүлэг. Ши һөөргөө бусахадаа тэргыень хүргэжэ үгөөрэй. Энэ айлайхи намда заахан уритэй юм һэн. Би тэрэ үриеньсагаалжа, шамайе энэ зундаа байлгаха гэжэ таарааб. Гэрэйнь ажалда туһалалсаад, таараа һаа, үбэлжэжэшье магадгүйш. Баһа ехэ үхиншни тэдэнэй хони, малые хараха, харууһалхада туһа нэмэри болохо бшуу, — гээ һэн...

...Хойто үглөөниинь Ширчэнэй эхэ гурбан багашуултаяа хамта хэдэн туулмаг эдихэ юумэтэй болоод, айлай тэргэ бусаажа үгэхөөр гараба. Ширчэнэй үнэ болоһон ута эбэртэй һарлаг сарые тэргэдээ хүллэнхэй. Тэрэ сарынь аян замда хэдэн һараар ябажа һураһан хадаа яаралгүй жэгдэхэнээр, газар хороостойгоор алхана. Тэдэнэр тэргынгээ араһаа үнөөхи айлайнгаа сарые уяад, тэрэ сарай хойноһоо үнеэгээ, үнеэнэйнгээ һүүлһээ тугалаа хүтэлэнхэй ябана.

— Эжы, Ширчэмнай иихэдээ бусажа ерэхэ юм гү?—гэжэ хүүхэдэйнь нэгэн бодолгото болоһон эхэһээ асууба.—Үгы, ерэхэгүй даа. Жамба ахайн хүбүүн болоо гээшэ. Тэдэнэйдэ гэдэһэ садхалан, бэеэ халхалха хубсаһа хунартай, һанаа амар ябаха,—гэжэ эхэнь гүнзэгыгөөр һанаа алдан хэлэбэ.—Бидэнэйшье ажаамидарал хүнгэн боложо үгэхэ. Мүнөө сартай, үнеэтэй болообди. Энэ майхамнай хуушаншье һаа, баһа хүйтэ, халуу халхалха зөөри гээшэ. Жамба ахайн юумэдээ нэгэ бага харамтай наринашье һаа, эхэнэрынь һайн хүн байгаа даа. Хэды ехэ айрүул, хурууд, сагаан эдеэ бидэндэ үгэбэ гээшэб, хараагүй гүт? Таанарта хубсаһа оёхо эд бараашье үгөө бшуу даа.

— Ширчэн томо болоод баһа Жамба ахай шэнгеэр юумэдээ харамтай хүн болохо гү?

— Мэдэнэгүйб, хүүгэдни. Хэтынь лэ ажаамидаралһаа мэдэгдэхэ юм бэзэ даа.

—Эжы, юумэндээ харамтай гүш?

— Ядуу хооһон хүн юугээ гамнаха, харамнаха юм даа?

—Тиигээ һаа, бидэ хэзээ баян боложо, гал гуламтаяа тахиха гээшэбибди? гэхэдэнь:—Бидэндэ гал гуламтатай болохо заяан хаана байхаб даа, хүүгэдни?—гэжэ харюусаа бэлэй.

Балдан Ябжанов,
Владимир Будажапов
буряадшалба.

...гүрэмэл корзина.

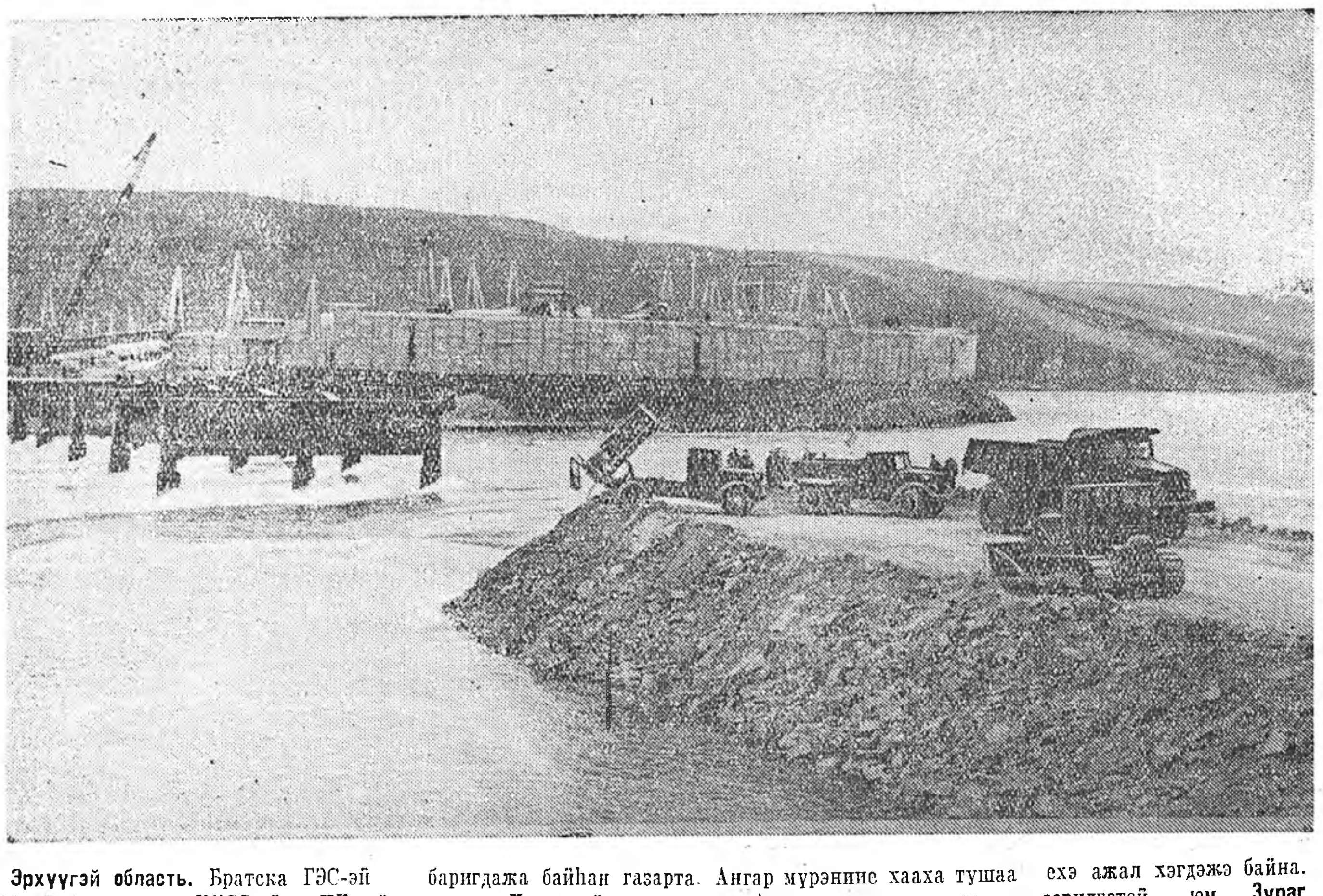

Эрхүүгэй область. Братска ГЭС-эй баригдажа байһан газарта. Ангар мүрэниие хаахa тушаа ехэ ажал хэгдэжэ байна. ГЭС-эй барилгашад КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй нээгдэтэр Ангар мүрэниие хаахa зорилготой юм. **Зураг дээрэ:** уһанай оёор руу шулуу хаягдахань харуулагдана. **Зураг ТАСС-эй фотохронико.**

Лотерейн биледүүдые олоор абана

Манай республикада эльгээгдэһэн лотерейн биледүүд тиражай гарахын урда тээ сүм тараагдадаг байна.

Нөөсэлгын кассанууд, худалдаа наймаанай организацинууд, лотерейн биледүүдые наймаалха даабаритай ондоошье эмхи зургаанууд энэ жэлдэ түрүүшынхеэ гаргагдаһан лотерейн биледүүдые мартын 20 хүрэтэр тараажа дүүргээд, хоёрдохининь тараажа байна.

Эдэ биледүүдые республикымнай ажалшад олоор худалдан абана. Июниин 5-най байдалаар долоон зуугаад мянган түхэригэй билет наймаалагданхай. Яруунын, Кударын, Кяхтын, Хойто-Байгалай, мүн бусад аймагуудта биледүүдые тараалга дүүрэхэ дүтэлөө.

Лотерейн биледүүдые яагаад иимэ олоор худалдан абадаг болооб гэхэдэ: нэгэдэхеэр, РСФСР дотор тараагдаһан биледүүдэй 50 процентынь шүүбэридэ тудалдадаг, хоёрдохёор, үнэтэ эд бараан шүүбэридэ нилээд ехээр оруулагдадаг байха юм.

Лотерейн биледүүдээр шүүһэн эд бараанай орондо мүнгөөр абахам гээ һаань, нөөсэлгын кассанууд 500 түхэриг хүрэтэр, ехэ кассанууд мянган түхэриг хүрэтэр түлэхэ эрхэтэй.

Шүүбэринүүдые түргөөр түлэхэ зорилгоор 100 түхэриг хүрэтэр эд бараа шүүгшэдтэ магазинһаа сэхэ тоосохо гэһэн заабари РСФСР-эй Финансын министерство үгөө.

Бусад союзна республикануудта худалдан абтаһан биледүүдэй шүүбэриие түлэхэ гурим нилээд хүнгэдхэгдөө. Энэ гуримай ёһоор, Улан-Удэ городой 301-дэхи нөөсэлгын касса ондоо союзна республикануудта худалдан абтаһан биледүүдэй шүүбэреэр 5 мянган түхэриг хүрэтэр түлэдэг болобо. 5 мянгаһаа доошо шүүбэриие нөөсэлгын кассанууд сэхэ түлэхэ юм.

Улан-Удэһээ ондоо тээгүүр байгшад 301-дэхи кассада лотерейнгээ биледые эльгээжэ, 5 мянга хүрэтэр түхэригэй шүүбэри ажаһуудаг газартаа абаха аргатай.

Шүүбэридэ тудаһан лотерейн биледүүд 1960 оной июниин 30 хүрэтэр түлэгдэхэ, тэрээнһээ үнгэрөөһаа түлэгдэхэеэ болихо байна.

Энэ жэлдэ хоёрдохёо гаргагдаһан лотерейн биледүүдэй тиражнь 1959 оной июниин 30-да Куйбышев городто наадаха.

М. Халбаев.

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй һурагшад болохоёо байгаа һайндэрые һайнаар угтахын зорилгоор экзамендаа һайса бэлэдхээд, «4», «5» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр шалгалтаяа барина.

Хани барисаанай һайндэр хүрэтэр техникум дүүргэхэеэ байһан 120 бүхгалтернууд гүрэнэйнгөө экзаменда бэлэдхэжэ эхилбэ. Августын 1 хүрэтэр 70 гидромелиоратор, газар эсхэмжэлэгшэд техникум дүүргэжэ гарахань.

Эндэхи һурагшад хани барисаанай һайндэрые угтуулан, техникумэйнгээ газаагуурхиие болбосон түхэлтэй болгохо тушаа бага бэшэ хүдэлмэри хээ.

Э. Вельвер.

Ерээдүйн хүгжэмшэд экзамен барина

Залуу артистнуудые, хүгжэмшэдые бэлэдхэдэг республикымнай училищиин студентнэр шалгалта барижа байна. Мункина, Цыреторова, Семибратченко, Полтавцева болон бусад бурят,ород арадай дуу дуулагшадые шадамараар хүтэлбэрилжэ, «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа.

Энэ жэлдэ училищи дүүргэгшэд республикынгаа аймагуудта гаража хүдэлхэнь.

Б. Очиров.

Футболистнарай мүрысөөн

Футболоор городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөнэй хоёрдохи уулзалган боложо дүүрэбэ.

«Динамо» стадион дээрэ «Механлит», судна бүтээлгын заводуудай команданууд наадажа тэнсээ. «Механлит» заводойхид «Динамын» командатай наадахадаа, мүн лэ тэнсэһэн байна. Аэропортын команда һайнаар наадажа, «Спартак» командые 4:3 тоотойгоор шүүгээ.

Г. Рютин.

Үбэлэйнгөө түлишэ бэлэдхэнэ

Шэлэй заводой территори худар шэглэһэн түмэр харгын хажуу талаар ябталагдаһан модоной дэргэдэ хүдэлмэришэдэй олоороо хүдэлхэнь харагдана. Уданшьегүй хүндөөр уухилһан ашаанай паровоз тэдэнэрэй дэргэдэ ерээд, зогсошобо.

— Хүбүүд, эдэ вагонуудые түргөөр сүлөөлжэ үгыт. Үдын хойто тээ нүүрһэндэ эльгээгдэхэ юм,—гээд хараха янзада даруухан хүн тэндэ ажаллажа байгшадта хандана.

Заводой түлишын цехһээ ерээд, түлеэ бэлдэжэ байһан хүдэлмэришэд тэрэ дары модоор ашаалагдаһан вагонуудые һуллаба.

Үбэлдөө түлигдэхэ түлеэ бэлэдхэжэ байһан эдэ хүдэлмэришэд вагоноор асарагдаһан түлеэ буулгаха, хюрөөдэхэ, ябталха түсэбөө үдэр бүри 160—180 процент дүүргэнэ.

— Үбэлдөө хэрэглэгдэхэ түлеэнэйнгээ 60 гаран процентые бэлэдхээд байнабди. Июлиин нэгэн болотор түсэбөө сүм дүүргэхэ зорилготойбди, — гэжэ модо хюрөөдэгшэдэй бригадир нүхэр Свиязов хөөрэнэ.

Т. Бадмаин.

Залуу модошод һайндэртөө бэлэдхэнэ

Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын залуушуул 300 жэлэй ойн һайндэрые Хориин леспромхозой бусад пунктынхидһаа дутуугүйгөөр угтаха зорилготой.

Пунктын залуушуул уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эдэ үдэрнүүдтэ даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байһан машинын жолоошон Виктор Дриевский, кран жолоодогшо Николай Маслов, модо таллуулагшад Сергей Черепанов, Вячеслав Акимов болон бусад үдэр бүринингөө даабариие 140—170 процент дүүргэнэ.

Эндэхи залуушуул эрхимээр ажаллахынгаа хажуугаар спортивна элдэб мүрысөөнүүдтэ бэлэдхэнэ.

С. Цынгуев.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха.

Июниин 12—13-да бороо хура орохогүй, үүлэтэйшэг байха. Хэдэн тээһээ һулахнаар һалхилха. Һүниндөө 5—10 градус, үдэртөө 20—25 градус дулаан болохо юм.

Хойто аймагуудаар зарим газарта бороо орохо, бусадта орохогүй. Баруун тээһээ һулахан һалхин болохо. Улан-Удэ городто 18—20 градус дулаан болохо байна.

Бүргэд хонидто добтолбо

Мяхаша амитадай тоодоородог бүргэд шубуун ехэнхидээ зумбараа, хулгана, могой гэхэ мэтээр амидардаг юм.

Бүргэдүүд хаа яа айлай тахяа, шубуудта добтолбошье, ондоо томо амитадта ходо хальдадаггүй байха. Гэхэ зуура һаяшаг Мухаршэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхоздо нэгэ һонин ушар болоо. Энэ колхозой гэшүүн Леонид Ласточкинай хонидоо адуулжа ябатарнь, гэнтэ хүүхэ абяан дуулдаад, хонид руунь томо гэгшын бүргэд шуумайн ниидэжэ ябаба. Нүхэр Ласточкин буугаа шагаан сасуу бүргэдые унагаажархёо. Алуулһан бүргэдэй һабар соонь багса ноохон бажуулданхай байба.

— Хонидто бүргэдэй добтолһые би дулаагүйб. Минии харуулһалдаг хонидто добтолоошо бүргэд үнинэй юумэ эдеэгүй байгаа ха, — гэжэ нүхэр Ласточкин хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: хонишон Л. Ласточкин алаһан бүргэдөө барняад байна.

Т. Гармаев, манай корр.

Болоһон ушар

Хилын саанаһаа

Пекиндэ олон хүнэй хабаадалгатай митинг болобо

ПЕКИН, июниин 9. (ТАСС). Германитай эбэй договор баталхын түлөө немец арадай тэмсэлые дэмжэлгэдэ зорюулагдаһан митинг эндэ болобо. Митингдэ КНР-эй ниислэл хотын ажалшадай олон мянган түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Митинг дээрэ профсоюзуудай бүхы хитадай федерациин секретариадай гэшүүн Си Чжань-юань, Шицзиншанай металлургическа заводой хүдэлмэришэн Гэн Чжэн-ин, Пекинэй хоёрдохи текстильнэ фабрикын хүдэлмэришэн Чжан Мэй-лань болон бусад үгэ хэлэжэ. Пекинэй ажалшадай, мүн бүхы хитад арадай үмэнэһөө Германитай эбэй договор түргөөр баталхын түлөө немец арадай тэмсэлые бүрин дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Митинг дээрэ КНР-тэ байдаг Германиин Демократическа Республикын элшэн сайд Вандель үгэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшад немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлдэ телеграмма эльгээбэ. Пекинэй ажалшад Хитадай бүхы арадтай суг хамта Германитай баталагдаха эбэй договор тухай Советскэ правительствын дурадхалые, тэрэшэлэн эбэй договор түргөөр баталха хэрэгтэ шэглүүлэгдэһэн ГДР-эй правительствын, бүхы немец арадай хүсэл оролдолгые бүримүһэн һайшаана гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Хитадай хүдэлмэришэд, бүхы хитад арад Германитай эбэй договор баталха хэрэгтэ, Берлин тухай асуудалые амгалан ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ һайн аша үрэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй түйлахыень эринэ. Германитай эбэй договор заатагүй баталагдаха, Баруун Берлиндэ эзэмдэлгын гурим усадхагдаха ёһотой гэжэ телеграмма соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Хитад, Совет оронуудай хани барисаанай бүлгэмэй делегаци СССР-тэ ошохоор Пекинһээ гараба

ПЕКИН, июниин 9. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитад, Совет ороной хани барисаанай бүлгэмэй делегаци Москва ошохоор мүнөөдэр Пекинһээ гараба. Делегаци 15 гэшүүнһээ бүридэнэ. Хариин оронуудтай хани барисаанай болон соёл культурын харилсаа байгуулха советскэ бүлгэмэй Союзай, Совет, Хитад оронуудай хани барисаанай бүлгэмэй уряалаар тус делегаци Советскэ Союз дотор хоёр долоон хоног соо айлшаар аяншалха юм.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэблэлэй зурганай мэдүүлгэ

БЕРЛИН, июниин 9. (ТАСС). ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэблэлэй зурган иигэжэ мэдээсэнэ: Эрфурт шадархи Рюген ольторог дээрэ, мүн Пенемюндэ шадар ракетэ табиха тусхай база бии гэһэн үгэ Юнайтед Пресс Интернейшнл гэжэ Америкын телеграфна агентство байгша оной июниин 8-да тарааба. Энэ мэдээсэл худал хуурмаг юм. Германиин Демократическа Республикын газар дээрэ ракетэшье, мүн атомна буу зэбсэгшье үгы байһаниинь мэдээжэ.

Бонндо политическэ байдал хурсадана

БОНН, июниин 9. (ТАСС). «Бонной политическэ барометр аадар бороогой орохые харуулна» — гэжэ Баруун Германиин нүлөө ехэтэй «Ди Вельт» газетэ Бонндо тохёолдоһон политическэ байдалые тодорхойлно. Юуб гэхэдэ, Аденауэр ФРГ-гэй президент болохоёо арсаад, канцлерай тушаалда үлэхэ гэһэн байгаа. Тиихэдэнь эндэхи политическэ байдал бүри хурсадаа.

Аденауэрай өөрынгөө шиидхэбэриие «уласхоорондын байдалай муудаһан» дээрэһээ шалтагаалха ушар хэниешье мэхэлхэгүй гэжэ политическэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Аденауэрай энэ алхамай бодото шалтагааниинь гэхэдэ, Аденауэр ябабашье һаань, өөрынгөө партида арсалдаанай гараашье һаань, ФРГ-гэй гадаадын политикада шиидхэхы нүлөө саашадаа үгэжэ байха арга боломжоёо өөрынгөө гартал барижа байха гэһэн һэдэлгэтэй юм.

Христианско-демократическа Союзай олон хүнүүд Аденауэрай шиидхэбэриие буруу гэжэ тоолоно гээд «Зюддейче цейтунг» газетэ заана. «Аденауэрай үе саг дүүрэжэ байна» гэжэ газетэ саашань бэшэнэ.

Правительствын хараа бодолые тодорхойлдог «Франкфуртер Альгемейне» газетэ «баруун оронуудай ниислэл хотонуудта Аденауэрые шангаар шүүмжэлхэ» ушар олон боложо байна гээд онсолон тэмдэглэнэ.

ХДС доторхи тэмсэл ФРГ-гэй ажахын министр, вице-канцлер Эрхардын США-һаа ерэхэдэ бүри шангадаха юм гэжэ Баруун Германиин «Нейе Рейн-Цейтунг» газетэ мэдээсэнэ. Аденауэрай ябуулгада Эрхардын дураа гутажа байһан тухай нэгэнтэ бэшэ мэдээсэгдэһэн юм. Эрхардын үгы байһаниие Аденауэр өөрынгөө ябуулгада хэрэглэхэ һанаатай гэжэ хэдэн политическэ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Тиигэбэшье ХДС-ые хүтэлбэрилэгшэд парти доторхи арсалдаа шангадхаха ушарһаа Эрхардые барихын тула мүнөөнһөө оролдожо байна гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

ФРГ-е түргөөр зэбсэгжүүлхые Штраус уряална

БОНН, июниин 9. (ТАСС). Баруун Германиин оборонын министр Штраус ФРГ-гэй правительствын тусхай пресс-бюллетеньдэ статья толилжо, Баруун Германиие саашадань түргөөр зэбсэгжүүлхэ зорилготойгоор мүнөө үеын шэнэ техникые шэнэдхэн һайжаруулха, мүн бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха талаар Хойто-атлантическа бүлэглэлдэ хабаададаг оронуудай хоорондохи харилсаае бүри нягтажаруулхые уряална.

НАТО-гэй гэшүүд болодог оронуудай хоорондо «хоёрдохи шатын» харилсаан байгуулагдажа эхилээ. Энэ үедэ тодорхой хэмжээ-ябуулганууд, жэшээлхэдэ, шэнэ түхэлэй танкнууд бүтээгдэхэ, мүн бусад хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ юм гэжэ Штраус мэдүүлбэ. Саашань Штраус сэрэгэй шэнэ техникын бүтээн гаргагдажа байһан тухай мэдээсэнэ. Мүнөө жэл ФРГ сэрэгэй техникын талаар шэнжэлгын хүдэлмэридэ 375 миллион шахуу марка, саашадаа жэл бүри 500 миллион хүрэтэр марка гаргашалагдажа байха юм.

Баруун Германиин далайн-сэрэгэй флодой ехэ маневр боложо эхилбэ

БОНН, июниин 9. (ТАСС). Баруун Германиин далайн-сэрэгэй флодой ехэ маневрнууд Хойто далай дээрэ мүнөөдэр эхилбэ. Эдэ маневрнууд олон үдэр үргэлжэлхэ юм гэжэ ДПА агентство мэдээсэнэ.

Иранда забастовконууд дахин эхилбэ

ТЕГЕРАН, июниин 9. (ТАСС). «Кейхан» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, хирпиисын заводуудай хүдэлмэришэдэй забастовко үсэгэлдэр дахин эхилбэ. Забастовкодо хабаадагшад салин хүлһэеэ 30 процентээр нэмээхые эринэ.

Июниин 7-до забастовкодо хабаадаһан олон мянган хүнүүдэй демонстраци болоо гэжэ газетэ заана. Демонстрациие «гурим сахиха засагаархид» тараагаа.

Хирпиисын заводуудай хүдэлмэришэдэй удаа Тегеран шадархи шулуу зөөдэг предприятиин хүдэлмэришэд забастовко хэбэ гэжэ «Кейхан» газетэ саашань мэдээсэнэ. Тэдэнэр мүн лэ салин хүлһэ дээшэлүүлхые эринэ.

Ядерна буу зэбсэг туршалгые болюулха тухай гурбан гүрэнүүдэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, июниин 9. (ТАСС). Ядерна буу зэбсэг туршалгые болюулха тухай гурбан гүрэнэй зүблөөнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр боложо, зүблөөнэй үзэмжэдэ табигдаһан документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө.

Ээлжээтэ заседани июниин 10-да болохоор хараалагдана.

А. А. Громыкотай ФРГ-гэй олониитын ажал-ябуулагшадай делегаци уулзаба

ЖЕНЕВА, июниин 9. (ТАСС-эй тусхай корр.). Мүнөөдэр үдэшэлэн СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ФРГ-гэй олониитын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд пастор М. Нимеллерв, бундестагай депутат байһан Г. Шван, граф К. фон Вестфален болон профессор Э. Бреннер гэгшэдтэй уулзаба.

Делегаци эндэхи зүблөөндэ хабаадагшадай нэрэ дээрэ эльгээгдэһэн меморандумые А. А. Громыкодо барюулба. Меморандумда Баруун Германиин олониитын 3 мянга шахуу түлөөлэгшэд гараа табяа.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн дээрэ

ЖЕНЕВА, июниин 9. (ТАСС-эй тусхай корр.). США-гэй делегациин байдаг байшанда мүнөөдэр СССР-эй, США-гэй, Англиин, Францийн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй ээлжээтэ юрын уулзалган болобо. Зүблөөнэйнгөө заседанида үглөөдэр июниин 10-да 15 час 30 минутада суглархa гэжэ тэдэнэр шиидхэбэд.

Галина Улановада Бьоттиин шагнал барюулагдаба

РИМ, июниин 9. (ТАСС). Италиин Верчелли городой элитэ композитор, хуурша Бьотти гэгшын хүндэлэлдэ байгуулагдаһан шагнал искусствонуудай дэлхэйн гайхамшагта мастернуудта жэл бүри олгогдодог юм. Мүнөө жэлэй шагнал Галина Улановада олгохо гэжэ жюри нэгэн һаналаар тогтообо. Энэ шагналаар мүн Италиин элитэ дуушад Жюльетта Симионати, Марио Дель Монако шагнагдаба.

Урда Корейн сэрэгэйхид тэрьедэнэ

ПХЕНЬЯН, июниин 9. (ТАСС). Урда Корейн армиһаа олон солдадууд тэрьедэнэ гэжэ Сеулэй радио дамжуулна. Урда Корейн нэгэ газетын бэшэһэнэй ёһоор, мүнөө армиин түрмэдэ хаагдаад байһан хүнүүдэй хахадһаа олонхинь армиһаа тэрьедэһэн хүнүүд юм. Солдадуудай армиһаа тэрьедэдэг ябадалай шалтагаан гэбэл, хүндэ хүшэр алба, зэрлиг шанга журам болоно.

Эквадорто шуһата тулалдаан болоно

НЬЮ-ЙОРК, июниин 9. (ТАСС). Эквадорой арад зоной засагаархидтай шуһата тулалдаа хэһэн тухай Американ газетэнүүдэй корреспондентнүүд мэдээсэнэ. Гваякиль болон Порто-Вьеходо болоһон тулалдаанда полици, сэрэгэй частьнууд студентнүүдые буудаһан байгаа. Энээндэ эсэргүүсэһэн демонстрацида хори мянгаһаа дээшэ хүн зон хабаадаа. Майн 28-да 3 шахуу хүн алуулаа, 150-һаа олон хүн шархатаа гэжэ Американ корреспондентнүүд мэдээсэнэ. 600 хүн арестовалагдаһан байна.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации— 35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01062. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4977.